

กฐินพระราชทานข๑๑

สถานิตบญญิตแห๑ชาติ

พุทธศักราช ๒๕๕๐

หนังสือที่ระลึก

เนื่องในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน

ของสมานิติบัญญัติแห่งชาติ

ณ วัดชัยชนะสงคราม เขตสัมพันธวงศ์

กรุงเทพมหานคร

วันจันทร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

คำนำ

การทอดกฐิน เป็นประเพณีสำคัญของพุทธศาสนิกชนที่นิยมปฏิบัติ สืบทอดกันมา โดยมีกำหนดระยะเวลา ๑ เดือน นับจากวันออกพรรษา คือ ตั้งแต่ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ โดยเรียกว่า กฐินกาล ตามประเพณีโบราณถือว่าการทอดกฐินเป็นการถวายทานพิเศษแก่พระสงฆ์ที่ได้จำพรรษาครบไตรมาส ซึ่งนับว่าได้านิสงส์มาก เพราะเป็นทานที่พิเศษยิ่งกว่า ทานอื่นใด ด้วยเป็นทั้ง “กาลทาน” และ “สังฆทาน” นับเป็นทานชนิดเดียวที่ผู้ให้ และผู้รับได้อานิสงส์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายผู้รับ (พระสงฆ์) และฝ่าย ผู้ให้ (คฤหัสถ์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ผ้าพระกฐินให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน นำผ้าพระกฐินไปทอด ถวายตามวัดหลวงเป็นประจำทุกปี ด้วยทรงมีพระราชศรัทธาในอันที่จะทำนุบำรุง พระพุทธศาสนาให้ดำรงสืบไป และในกฐินกาลปี ๒๕๕๐ นี้ สมานิติบัญญัติ แห่งชาติ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินให้นำ ไปทอดถวายพระภิกษุสงฆ์ที่จำพรรษา ณ วัดชัยชนะสงคราม เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ในวันจันทร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ในโอกาสนี้ สมานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้จัดทำหนังสือที่ระลึกเนื่องใน งานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน โดยได้รวบรวมเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อำนวยการหน้าที่ สมานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์ไทย เพื่อเผยแพร่

เป็นประโยชน์แก่ผู้มาร่วมบำเพ็ญกุศลศาสนกิจในครั้งนี้ รวมทั้งให้ประชาชน
ทั่วไปได้มีความรู้ความเข้าใจในรัฐธรรมนูญมากยิ่งขึ้น

กุศลผลบุญได้อันเกิดจากการถวายผ้าพระกฐินพระราชทานในครั้งนี้
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอน้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วย
พระบรมวงศานุวงศ์ ขอจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน และทรงเป็นมิ่งขวัญของ
ปวงชนชาวไทย ตลอดไป

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พฤศจิกายน ๒๕๕๐

สารบัญ

ประวัติเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ ต้นสกุล สิงหนเสนี) สมุหนายก	๑
ประวัติวัดชัยชนะสงคราม	๖
ประวัติอดีตเจ้าอาวาสและการบูรณปฏิสังขรณ์	๙
การเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐินเป็นปฐม	๑๖
ประวัติพระปริยัติวราภรณ์ เจ้าอาวาสวัดชัยชนะสงคราม	๑๘
ประวัติผู้สร้างหอพระไตรปิฎก	๒๑
ประวัติประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ, รองประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง และรองประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่สอง	๒๘
อำนาจหน้าที่สมานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	๓๔
สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	๗๕
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับสมบูรณ์	๘๔
รัฐธรรมนูญของไทย	๙๑
ภาคผนวก	

ปีที่พิมพ์ เดือนตุลาคม ๒๕๕๐

จำนวนหน้า ๑๓๓ หน้า

จำนวนพิมพ์ ๒,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย กลุ่มงานผลิตเอกสารเผยแพร่
สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔ ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๔๙-๕๐
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๔๙

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ กลุ่มงานการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑

ประวัติเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ ต้นสกุล สิงหเสนี) สมุหนายก

เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ ต้นสกุล สิงหเสนี) สืบเชื้อสายมาจาก
ศิริวัฒน์พราหมณ์ซึ่งรับราชการในตำแหน่งปุโรหิตในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์
มหาราช ศิริวัฒน์พราหมณ์มีบุตรได้รับราชการ ที่พระมหาราชครู พระราชปู่ไปหิ-
ตาจารย์ ราชสุภาวดี ศรีบรมวงษ์องค์บุรีโสดมพรหมทิตาจารย์

พระมหาราชครู มีบุตรปรากฏนาม ๒ คน คือ

๑. เจ้าพระยามหาสมบัติ (ผล)
๒. เจ้าพระยาพิษณุโลก (เมฆ)

เจ้าพระยาพิษณุโลก (เมฆ) มีบุตรปรากฏนาม ๓ คน คือ

๑. เจ้าพระยานเรนทรภักย์ (บุญเกิด)
๒. เจ้าพระยาสุรินทรภักดี (บุญมี)

๓. เจ้าพระยาชำนาญบริรักษ์ (อู่)

ได้ดำรงตำแหน่งสูงสุดเป็นเจ้าพระยามหาอุปราช บรรพบุรุษแห่งสกุล
ศิริวัฒนสกุล จันทรโรจน์วงศ์ บุรณศิริ ภูมिरัตน์ ชัยกุล สุจริตกุล

เจ้าพระยามหาสมบัติ (ผล) มีบุตรธิดาปรากฏนาม ๖ คน คือ

๑. ญ.เลื่อน

๒. เจ้าพระยาพลเทพ (ทองอินทร) ต้นตระกูลทองอิน และอินทรพล
เป็นต้น

๓. กรมหมื่นนรินทรพิทักษ์ (มุก) พระภักดากรมหลวงนรินทรเทวี (มุก)
ต้นสกุล นรินทรกุล

๔. ท้าวทองกัณดาร (ทองศรี)

๕. ญ.ทองผา ไปอยู่ในประเทศพม่า เพราะถูกกวาดต้อนไปเมื่อคราว
เสียกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๓๑๐ นัยว่าเป็นพระราชมารดาพระเจ้าธิบอ

๖. เจ้าพระยาอภัยราชา (ปิ่น)

เจ้าพระยาอภัยราชา (ปิ่น) มีบุตรธิดาปรากฏนาม ๙ คน คือ

๑. เจ้าจอมปริก ในรัชกาลที่ ๑

๒. จมื่นเด็กชาย หัวหมื่นมหาดเล็กในกรมราชวังบวรสถานมงคล
ในรัชกาลที่ ๑

๓. เจ้าจอมปราง ในรัชกาลที่ ๒

๔. เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์)

๕. หลวงรามรณรงค์ (โต)

๖. พระยาพิชัยสงคราม (ให้)

๗. หลวงมหาใจภักดี (เจริญ)
๘. หลวงพิพิธ (ม่วง)
๙. คุณหญิงบุญนาค (ทองอิน อินทรกำแหง)

เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์) นั้นเกิดแต่ท่านผู้หญิงพัก เมื่อปีระกา พ.ศ. ๒๓๒๐ เป็นปีที่ ๑๐ ในสมัยกรุงธนบุรี ที่บ้านริมคลองรอบกรุง (ในตำหนักวังเก่า ว่าคลองคูเมืองเดิม) ด้านตะวันออกตอนเชิงสะพานช้างโรงสี หน้ากระทรวงมหาดไทย ทุกวันนี้

เมื่อสิ้นรัชกาลที่ ๑ แล้ว ต่อมาในรัชกาลที่ ๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาอภัยราชา (ปิ่น) ไปเป็นผู้ใหญ่สำเร็จราชการอยู่วังหน้า เจ้าพระยาอภัยราชาจึงได้นำนายสิงห์บุตรเข้ารับราชการ จนได้เลื่อนเป็นเจ้าหมื่นพระนายเสมอใจราช ต่อมาได้เลื่อนยศเป็นพระพรหมสุรินทร เป็นพระยาราชโยธา และเป็นพระยาเกษตรรักษา มาในรัชกาลที่ ๓ ได้เลื่อนยศเป็นเจ้าพระยาราชสุภาวดี และเป็นเจ้าพระยาบดินทรเดชา ที่สมุหนายก ในรัชกาลที่ ๓ นอกจากได้ทำประโยชน์อันใหญ่ยิ่งแก่บ้านเมืองแล้ว เจ้าพระยาบดินทรเดชายังได้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา บูรณปฏิสังขรณ์และสร้างวัด แม้ในระหว่างราชการทัพยังไม่วางมือ รวมวัดที่เจ้าพระยาบดินทรเดชาปฏิสังขรณ์ และสร้างใหม่ คือ

๑. ปฏิสังขรณ์วัดจักรวรรดิราชาวาส (เดิมเรียกว่า วัดสามปลื้ม) หลังจากเสร็จการปราบปรามกบฏเจ้าอนุวงศ์แล้ว ได้เชิญพระบาง ณ นครเวียงจันทร์ลงมา พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาบดินทรเดชา สร้างวิหารประดิษฐานไว้ ณ วัดจักรวรรดิราชาวาส ครั้นต่อมา ในรัชกาลที่ ๔ ได้พระราชทานกลับไปประดิษฐานที่นครหลวงพระบาง

แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระนาคจากหอพระในพระบรมมหาราชวังไปประดิษฐานแทนพระบางในวิหารนั้น และอยู่สืบมาจนทุกวันนี้

๒. ปฏิสังขรณ์วัดพรหมสุรินทร จังหวัดพระนคร ในรัชกาลที่ ๓ พระราชทานนามใหม่ว่า วัดปริณายก และปฏิสังขรณ์ต่อมา

๓. ปฏิสังขรณ์วัดช่างทอง ซึ่งเป็นวัดที่ท่านผู้หญิงพักผู้เป็นมารดาได้สร้างไว้อยู่ที่เกาะเรียน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔. ปฏิสังขรณ์วัดวรนาถรังสรรค์ (วัดเขาดิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

๕. สร้างวัดเทพลิ้นลา ในคลองบางกะปิ ชาวบ้านเรียกกันว่าวัดตึกคลองตัน วัดนี้สร้างในระหว่างไปทำสงครามขับเคี่ยวกับญวน เมื่อต้องขุดคลองบางกะปิและทำนาไปตลอดทาง เพื่อสะสมเสบียงกองทัพและเพื่อความสมบูรณ์ของบ้านเมืองในเวลาต่อมาด้วย จึงถือโอกาสให้ทหารในกองทัพได้ร่วมกันสร้างวัดเป็นที่ยึดหน่วงในการทำศึก และเป็นกำลังใจในการต่อสู้เพื่อรักษาพระพุทธศาสนาให้วัฒนายิ่งขึ้นอีก

๖. ยกที่บ้านถวายเป็นวัด แล้วสร้างโบสถ์วิหารศาลาการเปรียญเสนาสนะพร้อม มีนามว่า วัดชัยชนะสงคราม แต่ชาวบ้านมักเรียกกันว่า วัดตึกจนทุกวันนี้

๗. สร้างวัดพระยาทำ ซึ่งเดิมมีชื่อว่า วัดกระโดน ตั้งอยู่ที่อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๘. สร้างวัดหลวงบดินทร ตั้งอยู่ที่อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๙. สร้างวัดแจ้ง ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

๑๐. สร้างวัดโรงเกวียน ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

นอกจากนี้ยังสร้างวัดที่จังหวัดปัตตานีและเมืองอุดงมีชัย เป็นต้น อีกทั้งได้ช่วยทำนุบำรุงการพระพุทธศาสนาในประเทศเขมร ให้สืบต่อศาสนวงศ์ มาจนทุกวันนี้

ปีที่กลับจากประเทศเขมรนั้น เจ้าพระยาบดินเดชา มีอายุ ๗๒ ปี แต่ยังมีกำลังเข้มแข็งสามารถรับราชการฉลองพระเดชพระคุณต่อมาด้วยดี จวบจนถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๙๒ จึงได้ถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคปัจจุบัน (อหิวาตกโรค) ซึ่งบังเกิดชุกชุมในปีนั้น รุ่งขึ้นปีจอ พ.ศ. ๒๓๙๒ พระราชทานเพลิงศพ ณ วันอาทิตย์ที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๓๙๓ ที่เมรุผ้าขาว วัดสระเกศ (แต่ในพงศาวดารว่าเป็นวันอังคารที่ ๒๔ พฤษภาคม)

เจ้าพระยาบดินทรเดชาได้ถึงแก่อสัญกรรมที่บ้านริมคลองโองอ่าง (บริเวณเชิงสะพานหันกับบ้านดอกไม้) ซึ่งเป็นบ้านที่ได้รับพระราชทานในครั้งหลัง และเมื่อถึงแก่อสัญกรรมแล้ว บุตรีธิดาพร้อมใจกันยกที่บ้านนั้นถวายเป็นของหลวง เดี่ยวนี้เรียกว่า เวียงนครเกษม

ประวัติวัดชัยชนะสงคราม

ชั้นและที่ตั้งของวัด

วัดชัยชนะสงคราม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เรียกกันทั่วไปว่า วัดตึก ตั้งอยู่เลขที่ ๘๓ ด้านหน้าวัดอยู่ติดถนนมหาจักร (คลองถม) ด้านหลังวัดอยู่ติดถนนจักรวรรดิ ด้านตรงข้ามกับเวียงนครเกษม ระหว่างสี่แยกวัดตึก (ถนนจักรวรรดิตัดกับถนนเยาวราช) กับสี่แยก เอส.เอ.บี. (ถนนจักรวรรดิตัดกับถนนเจริญกรุง) แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

เขตวัด

ลักษณะพื้นที่ของเขตวัด เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีเนื้อที่ทั้งหมด ๗ ไร่ ๑ งาน ๙๒ ตารางวา โฉนดเลขที่ ๓๕๒๘ มีอาณาเขตดังนี้

ทิศตะวันออก ติดกับถนนมหาจักร (คลองถม)

ทิศตะวันตก ติดกับตึกแถวของ พล.ต.อ.พระพิณิจชนคดี กับของ เจ้าจอมเอี่ยม ถนนจักรวรรดิ

ทิศเหนือ ติดกับบริษัทดีทแฮล์ม และตึกบ้านพระนันทาพิธภาชี ถนนเจริญกรุง

ทิศใต้ ติดกับตึกแถวของพระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี ในรัชกาลที่ ๖ ถนนเยาวราช

ฐานะของวัด

จากบ้านเป็นวัดราษฎร์

ที่ตั้งวัดชัยชนะสงคราม เดิมเป็นบ้านของเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์

ต้นสกุลสิงหนเสนี) ที่สมุหนายก และแม่ทัพใหญ่ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ต่อมา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๑ หลังจากเป็นแม่ทัพไปรบกับญวนและเขมรจนได้รับชัยชนะกลับมาแล้ว ท่านเกิดศรัทธาแรงกล้าประสงค์จะทำนุบำรุงพระบรมพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรสืบไป จึงยกบ้านของท่านถวายให้เป็นวัด โดยสร้างอุโบสถ ศาลาการเปรียญ และกุฏิสงฆ์เพิ่มเติมขึ้นให้เป็นวัดสมบูรณ์ แล้วตั้งชื่อว่า "วัดชัยชนะสงคราม" เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งชัยชนะครั้งนั้น แต่เนื่องจากเรือนของท่านที่มีอยู่เดิมเป็นอาคารตึก ชาวบ้านทั่วไปจึงเรียกกันว่า "วัดตึก" ติดปากมาจนทุกวันนี้

หลังจากยกบ้านถวายให้เป็นวัดแล้ว เจ้าพระยาบดินทรเดชาก็ได้อุปถัมภ์บำรุงวัดนี้เรื่อยมาจนถึงอสัญกรรม และผู้สืบสกุลสิงหนเสนีก็รับช่วงอุปถัมภ์บำรุงแทนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

จากวัดราษฎร์เป็นวัดหลวง

วัดชัยชนะสงคราม มีฐานะเป็นวัดราษฎร์เรื่อยมาเป็นเวลาประมาณ ๑๒๐ ปี ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกขึ้นเป็นพระอารามหลวงตามแจ้งความกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๑

ถาวรวัตถุภายในวัด

๑. พระอุโบสถ
๒. วิหารคด ๑ หลัง
๓. พระปรางค์ ๑ องค์

๔. พระเจดีย์ ๓ องค์
๕. หอพระไตรปิฎก ๑ หอ
๖. ศาลาบำเพ็ญกุศล ๔ หลัง
๗. หอกลอง ๑ หอ
๘. หอระฆัง ๑ หอ
๙. กุฏิสงฆ์ ๖ หลัง
๑๐. ฌาปนสถาน ๑ หลัง
๑๑. อาคารบรรจุศพที่สุสาน ๔ หลัง
๑๒. โรงเรียนประถมศึกษา ๑ หลัง
๑๓. ศาลาประชาสัมพันธ์ ๑ หลัง

ที่ธรณีสงฆ์ของวัด

๑. ที่นาโฉนดเลขที่ ๔๗๕๒ แขวงคลองเตย เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ ๙ ไร่ ๒ งาน ๑๖ ตารางวา (ปัจจุบันทางวัดได้ให้ประชาชนเช่าปลูกบ้านอยู่อาศัย)

๒. ที่ดินก่อสร้างอาคารตึกแถว

๒.๑ ด้านถนนมหาจักร (คลองถม) ๑๙ ห้อง ๓ ชั้น

๒.๒ ด้านถนนจักรวรรดิ ติดตึกแถวเจ้าจอมเอี่ยม ๖ ห้อง ๒ ชั้น และอีก ๖ ห้องเป็นตึก ๓ ชั้น กุดังเก็บของอีก ๑ ห้อง

ประวัติอดีตเจ้าอาวาสและการบูรณปฏิสังขรณ์

เจ้าอาวาสวัดนี้ นับแต่สร้างมามี ๗ รูป คือ

๑. หลวงพ่อฉิม

มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร อุปสมบทเมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ท่านเล่าเรียนพระสูตรและพระวินัยจนแตกฉาน คนทั้งหลายเรียกท่านว่า **ขรัวฉิมสว่างโลก** ก็มี **ขรัวฉิมเทวดา** ก็มี

ที่ได้ชื่อขรัวฉิมสว่างโลกก็เพราะท่านมีความรู้แตกฉานในพระธรรม มีความกตัญญูกตเวทีต่ออุปัชฌาย์อาจารย์ และโยมบิดามารดา (เมื่อโยมบิดามารดาชรา ท่านนำมาอยู่ด้วย คอยปฏิบัติรักษาจนท่านทั้งสองถึงแก่กรรม) ตั้งมั่นอยู่ในศีลและพรหมวิหารธรรม

ส่วนที่ได้ชื่อว่าขรัวฉิมเทวดานั้น มีเรื่องเล่าว่าในสมัยรัชกาลที่ ๕ มหาเด็กคนหนึ่งป่วยด้วยโรคฝีในท้อง พระพุทธเจ้าหลวงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อาราธนาหลวงพ่อฉิมไปรักษาในพระราชวัง เพราะมีกิตติศัพท์ว่าท่านมีอาคมขลังและสามารถรักษาฝีในท้องด้วยอาคมได้ เมื่อไปถึงแล้วท่านให้มหาเด็กผู้นั้นนอนหงายบนใบตองกล้วย ใช้มีดหมอจิ้มที่หน้าอกผู้ป่วย แล้วเทน้ำมันลงที่ปลายมีด น้ำมันก็ไหลเข้าไปที่ทรวงอก หมดย้ำมัน ๒ ขวดแล้ว ให้ผู้ป่วยนอนพักอยู่ครึ่งชั่วโมง ผู้ป่วยถ่ายอุจจาระก็มีแต่น้ำเลือดน้ำหนอง พระพุทธเจ้าหลวงรับสั่งถามว่ากี่วันอาการของโรคจึงจะหาย หลวงพ่อฉิมถวายพระพรว่า ๗ วันหาย และเมื่อครบ ๗ วันอาการของโรคก็หายจริง ๆ พระพุทธเจ้าหลวงจึงตรัสว่า **"ขรัวฉิมเทวดา"** และได้พระราชทานไตรแพร

และเงิน ๘๐ ชั่ง

นอกจากนี้ ท่านยังช่วยสงเคราะห์ประชาชนด้วยการรักษาโรคต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคบ้า โดยได้พระอาจารย์ทองศิษย์รูปหนึ่งของท่านเป็นผู้ช่วย เนื่องจากขณะนั้นท่านมีอายุมากแล้ว ท่านถึงมรณภาพเมื่อมีอายุประมาณ ๙๐ ปี

ถาวรวัตถุที่ท่านสร้างไว้เป็นอนุสรณ์คือ หอพระไตรปิฎก เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๖ สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๙ และได้สร้างพระไตรปิฎกฉบับโบราณพร้อมตู้ทอง พระพุทธรูปปฏิมากรพร้อมตู้ใส่ พระแท่นศิลาอาสน์และพระพุทธรูปจำลอง ประดิษฐานไว้ที่หอพระไตรปิฎกนี้ (หอพระไตรปิฎกนี้มีอายุยืนนานมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๒ พระพิพัฒน์สังวรคุณ เจ้าอาวาสรูปที่ ๖ เห็นว่าชำรุดทรุดโทรมมากแล้วจึงให้รื้อและสร้างใหม่ดังปรากฏในปัจจุบัน)

๒. พระอาจารย์ทอง

เป็นศิษย์ของหลวงพ่อฉิม เดิมอยู่วัดจักรวรรดิราชาวาส คอยรับใช้หลวงพ่อฉิมอย่างใกล้ชิด เช่น ช่วยรักษาคนบ้า เป็นต้น ท่านได้หล่อรูปโยมบิดามารดาของหลวงพ่อฉิมและรูปหลวงพ่อฉิม ตั้งไว้ในหอพระไตรปิฎก ท่านชอบพอกับวังหน้าเป็นอย่างดี เมื่อคราวทำผงทำพระ (เครื่อง) จึงขอตะปูจากวังหน้ามาใส่ในองค์พระและก่อพระเจดีย์ขึ้น ๑ องค์ (องค์หลังศาลา ๓) เป็นที่บรรจุพระกัณฑ์ตะปู (เพราะมีตะปูเสียบอยู่) พระกัณฑ์ตะปูนี้รูปลักษณะไม่สวย (เปิดกรุพระเจดีย์นี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ซึ่งเป็นสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๑ หลวงพ่อแก่นและหลวงไกรธามาตย์ เป็นผู้ดำเนินการเปิดกรุ จุดประสงค์เพื่อแจกทหารและประชาชนผู้ที่จะไปรบที่ยุโรป ซึ่งปรากฏว่า ยิ่งถูกแต่ไม่เข้า)

๓. หลวงพ่อเกิด มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร และบวชเรียน อยู่ที่วัดนี้มาแต่เดิม เมื่อเป็นเจ้าของอาวาสแล้วได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ รูปแรกของวัดนี้

๔. พระอธิการคง

ย้ายมาจากวัดจักรวรรดิราชาวาส เป็นพระชาวเขมร ท่านมาเป็นเจ้าอาวาสเมื่อ วัดนี้ทรุดโทรมมากแล้ว

๕. พระอธิการแก่น จนุทสโร

เป็นสามเณร มาจากบ้านบางหัด อำเภอ พานทอง จังหวัดชลบุรี ด้วยเหตุที่อำเภอพานทอง เป็นเขตติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา จึงมีชาวแปดริ้ว จำนวนมากมาอยู่กับท่าน ท่านมาอยู่ตั้งแต่อายุ ๑๔ ปี จนกระทั่งมีอายุครบ ๒๐ ปี และอุปสมบทที่วัดนี้ เมื่อตำแหน่งเจ้าอาวาสว่างลง สมเด็จพระสังฆราช (แพ) ทรงแต่งตั้งด้วยพระวาจา ให้รักษาการเจ้าอาวาส เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ จนเวลาล่วงเลยมาถึง ๓๐ ปี ท่านจึงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส โดยได้รับตราตั้ง

ท่านถึงมรณภาพเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๕ รวมอายุ ๘๒ ปี

๖. พระพิพัฒนสังวรคุณ (สาย จตุตมโน) เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๓ บุตรของนายแห่ นางจ้อย กายพรหมราช บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลตูม อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา บรรพชาเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ที่วัดนี้พระอธิการแก่น จนุทสโร เป็นพระอุปัชฌาย์อุปสมบท เมื่อวันที่

๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ณ วัดพรหมราช ตำบลตูม (ปัจจุบันอยู่ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ตำบลจิ้ว) อำเภอ ปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา พระครูจันทคุณาธาร วัดเชียงสา (ปัจจุบันชื่อวัดโพธิ์นิมิตร) ตำบลสะแกราช อำเภอปักธงชัย เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์เงิน วัดหน้าพระธาตุ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอธิการโพธิ์ (พระครูโพธาภิธาน) วัดตะกุด เป็นพระอนุสาวนาจารย์

การศึกษาพระปริยัติธรรม สอบไล่ได้นักธรรมชั้นโท เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑

การศึกษาพิเศษ ชำนาญวิชาโหราศาสตร์และวิชาแพทย์แผนโบราณ และมีความชำนาญการบูรณปฏิสังขรณ์และการก่อสร้าง

ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นรองเจ้าอาวาสวัดนี้ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ และได้เป็น เจ้าอาวาสเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นพระครูสังฆรักษ์ฐานานุกรมในพระเทพเมธี (ชอบ อนุจारी) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ และได้เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรีที่ พระครู ชัยโสภณ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ แล้วเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูชั้นโท ชั้นเอก และชั้นพิเศษในนามเดิม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓, ๒๕๐๖ และ ๒๕๐๙ ตามลำดับ จนได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระพิพัฒน์ สังวรคุณ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ และได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสพระอารามหลวงเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

งานบูรณปฏิสังขรณ์

เนื่องจากสิ่งก่อสร้างทั้งที่เป็นตึก เช่น อุโบสถ กุฏิสงฆ์ และหอสวดมนต์ (หอกลาง) ซึ่งเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์) ได้สร้างไว้ในสมัยแรก ๆ และกุฏิสงฆ์ หอพระไตรปิฎก เมรุ ตลอดจนศาลาการเปรียญ ซึ่งสร้างด้วยเครื่องไม้ ในสมัยหลัง ๆ ได้ชำรุดทรุดโทรมลง ตั้งแต่สมัยเจ้าอาวาสรูปก่อน ๆ เมื่อมาถึงสมัยที่ท่านเป็นเจ้าอาวาส เห็นสมควรพัฒนาวัดเป็นการใหญ่ จึงได้ประชุมสงฆ์วางแผน และลงมือบูรณปฏิสังขรณ์ เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมา ตามลำดับ ได้แก่ การเทพื้นคอนกรีตบริเวณลานวัดทั้งหมด สร้างฌาปนสถาน สร้างอุโบสถหลังใหม่ สร้างวิหารคด สร้างโรงเรียนประถมศึกษา สร้างศาลาบำเพ็ญกุศล สร้างกุฏิสงฆ์ บูรณะหอพระไตรปิฎก ฯลฯ ให้มีสภาพสวยงามและมั่นคงสืบมาถึงปัจจุบัน

ท่านถึงมรณภาพเมื่อวันศุกร์ที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ รวมอายุ

๘๕ ปี

ภาพเขียนพระอุโบสถหลังเก่า

พระอุโบสถปัจจุบัน

หอพระไตรปิฎก

บานประตูพระอุโบสถ

หน้าต่างพระอุโบสถ

การเสด็จพระราชดำเนิน ถวายผ้าพระกฐินเป็นปฐม

มีเหตุการณ์อันเป็นมิ่งมงคลยิ่งของวัดนี้อยู่อย่างหนึ่ง สมควรบันทึกไว้เพื่อเป็นเกียรติประวัติของวัดด้วย คือ หลังจากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกวัดชัยชนะสงครามเป็นพระอารามหลวง เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ แล้ว ครั้นถึงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐิน ณ พระอารามนี้เป็นปฐม และปีต่อ ๆ มา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้ากฐินให้ส่วนราชการนำมาถวาย เหตุการณ์อย่างนี้นับว่าหาได้ยากมาก เพราะวัดนี้เป็นเพียงพระอารามหลวง ชั้นตรีชนิดสามัญเท่านั้น

โดยปกติจะเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐิน ณ พระอารามหลวงชั้นเอกหรือชั้นโทชนนิตราชวรมหาวิหาร เช่น วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดสุทัศนเทพวราราม วัดบวรนิเวศวิหาร วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ วัดอรุณราชวราราม วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เป็นต้น เมื่อการณเป็นเช่นนี้ ต้องนับเป็นพระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมต่อเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์) ผู้สร้างทลายาทของท่าน ตลอดจนคณะสงฆ์และทายกทายิกาของพระอารามนี้

ประวัติพระปริยัติวราภรณ์ เจ้าอาวาสวัดชัยชนะสงคราม

๑. ตำแหน่ง

ชื่อ พระปริยัติวราภรณ์ (ยืน วรกีจฺโจ) อายุ ๖๗ พรรษา ๔๗ ป.ธ. ๕,
พธ.บ. วัดชัยชนะสงคราม แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ๑. เป็นเจ้าอาวาสวัดชัยชนะสงคราม

๒. เป็นเจ้าคณะแขวงสัมพันธวงศ์

๒. สถานะเดิม

ชื่อ ยืน นามสกุล เนตรขำ เกิดวัน ๔^{๑๒} ๗ ค่ำ ปีมอก วันที่ ๑๕
มิถุนายน ๒๔๗๕ บิดา นายยวง เนตรขำ มารดา นางจิ้น เนตรขำ บ้าน
หมู่ที่ ๖ เลขที่ ๙ ตำบลช่องสะแก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

๓. อุปสมบท

วัน ๓^{๑๓} ๖ ค่ำ ปีมะโรง วันที่ ๖ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๕
วัดพระรูป ตำบลช่องสะแก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

พระอุปัชฌาย์ พระพิศาลสมณกิจ (ต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์
เป็นพระเทพวงศาจารย์ อดีตเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี) วัดยาง อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบุรี

๔. วิทยฐานะ

พ.ศ. ๒๔๘๗ สอบได้ ป.๔ จากโรงเรียนวัดพระรูป ตำบลช่องสะแก
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๔๙๗ สอบได้ น.ธ.โท จากสำนักเรียนวัดจักรวรรดิราชาวาส
แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๔๙๙ สอบได้ ม. ๓ จากโรงเรียนวัดสุทัศนเทพวราราม
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๑๐ สอบได้ ป.ธ.๕ จากสำนักเรียนวัดมหาธาตุยุวราช
รังสฤษฎ์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๐๘ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุฯ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

๕. งานปกครอง

พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชัยชนะสงคราม พระอาราม
หลวง แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นพระอุปัชฌาย์

พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดชัยชนะสงคราม
พระอารามหลวง แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะแขวงสัมพันธวงศ์ เขต
สัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเจ้าคณะแขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเจ้าอาวาสวัดชัยชนะสงคราม พระอารามหลวง
แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

ประวัติผู้สร้างหอพระไตรปิฎก*

อาตมาภาพผู้ชื่อว่าท่านขรัวฉิม สะถิตอยู่วัดตึก ของท่านเจ้าพระยา
 บดินทรเดชาสร้าง มีความกระตัญญูรู้จกคุณ คือ ท่านที่เป็นครูอุปชาอาจารย์
 และบิดามารดาอันเป็นบุพพเทวดา และบุพพจารย์ และบุพพการีย์ บุคคล
 เป็นของหาได้ด้วยยากในโลกนี้ อาตมาอุษาหะอุปฐากปฏิบัติท่านผู้เป็น
 มารดาอันชราภาพ ด้วยสงเคราะห์สองประการ คือ อามิสสงเคราะห์ให้เข้าน้ำ
 โภชนาหารของกิน สะวิญญานกทรัพย์ อวิญญานกทรัพย์ ผ้าห่มคลุมเครื่องอุปโภค
 บริโภค และพิทักษ์รักษาพยาบาลทำการปฏิบัติไม่ให้ขัดอัญญาไสริย์ และทำ
 สงเคราะห์ คือธรรมเทศนาสั่งสอนเป็นเนื่องนิจันรันทุกวัน ให้ท่านผู้เป็นมา
 นดานั้นตั้งอยู่ในไตรยสะระนาคมและสมาทานศีล ๕ ศีล ๘ ประการให้จาเจริญ
 ภาวนายึดน่วงเอาพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณเป็นอารมย์ให้ข่มขี้เสียดังโลก โทส
 โมห ให้เข้าบางจากสนดานให้ปลงธรรมสังเวทลงในรูปธรรม นามธรรม ดวย
 พระไตรยลักษณะต่อพระอนิจจัง พระทุกขัง พระอนตา ให้เลื่อมใสในพระพุท
 ธศาสนาบำเพ็ญกานกุศล มีถวายเป็นตบาศาตรเป็นต้นทุกวันนี้ได้ขาดดังนี้ ได้ชื่อ
 ว่ามีความกระตัญญูกะตเวที ข้อหนึ่งอาตมาภาพได้เรียนรู้วิชาแพทย์รักษาพระ
 ภิกขุสงฆ สามเณรศิษย์คฤหสู โยมวัดคฤหสู ทวยบ้านชายหญิงทุกเพทภาษาได้
 ประกอบยาไหเป็นทานตามควรแก่โรคไม่เลือกกว่าเจ้า, ชุนนาง, ไพร่, ผู้ดี และ
 เขนใจ ด้วยตรงจิตร กรุณา มุรุตา อุเบกษา อุสาคะ ปฏิบัติรักษาจะให้โรคหาย
 ไหวรอดจากความตายมิได้คิดแก่ลามโลกามิสขวันเข้าคายาไม่ปราถหนาคความ
 สรรเสณู แม้นท่านผู้ได้ถวายเป็นตบาศาตรก็จะได้ปราถหนาคผลในประโลกย์
 เบื้องหน้า อย่าได้คิดว่าจะแทนคุณแก่อาตมาที่เป็นหมอรักษาโรคของตัวหาย

* จาก จารึกที่หอพระไตรปิฎก วัดชัยชนะสงคราม การสะกดการันต์คงไว้ตามจารึกทุกประการ

และอาตมาทำวิชาแพทย์ทั้งนี้ก็เพราะปราถนาผลในภายภาคหน้า คือขอ
 อย่าให้มีโรคพาธปราศจากฉันทะวุติโรค ๙๖ ประการ อย่าให้มีในกายทุก
 อริยาบถทั้งสิ้น ให้จำเริญ อายุ, วันณะ, สุข, พะละ กว่าจะได้สำเร็จพระ
 ประนิพานให้เหมือนพระภาคละ เณรเจ้าอันเป็นองค์พระอรหันต์ในชาติปาง
 ก่อนนั้นท่านได้สร้าง โรงไฟ, เวจจะกุฎิ และได้ถวายยาพระภิกษุสงฆ์สามเณรใน
 ศาสนาสมเด็จพระกัศลบสมาสัมพุทธเจ้า ครั้นได้มาเกิดในพระศาสนาสมเด็จ
 พระโคตมสมาสัมพุทธเจ้าแห่งเรานี้ เมื่อบังเกิดเป็นทารกเดกอ่อนนั้น ปลาคาบ
 ไปไว้ในท้องปลาก็ไม่ตาย กลับมาได้สำเร็จพระอรหันต์ และมีอายุยืนนานได้
 ประมาณ ๑๕๐ ปี จึงเข้าสู่ประปรินิพาน ด้วยอานิสงขที่สร้างโรงไฟ, เวจจะกุฎิ
 และให้ยาเปนทานข้อหนึ่ง ให้มีพระอานิสงขเหมือนพระตีกิตจกะเถระเจ้า เมื่อ
 ครั้งศาสนาพระวิปศสิพุทธเจ้าได้ถวายยารักษาภัย แก่พระอโสกเถระเจ้า
 ผู้เป็นพุทธอุปัฏฐาก ไม่ได้ไปสู่ทุกขติถึง ๙๑ กัลป์ และอาตมาภาพมีสัตธาสร้าง
 ห่อไตรและตุ้ใส่พระพุทธรูปมากอนไว้ในพระศาสนาอุษาคีฬกะเพี้ยนท่ามา
 ตั้งแต่พระพุทธศักราชล่วงไปได้ ๒๓๙๖ พรรษาจุลศักราชล่วงได้ ๑๒๑๒ ปีฉลุ
 โทศกเดือนยี่ ขึ้นสิบห้าค่ำ วันพฤหัสบดี ได้ปิดทองตุ้ ครั้งพระพุทธศักราชล่วง
 ได้ ๒๓๙๘ พรรษา จุลศักราชล่วงได้ ๑๒๑๓ ปีชานทรินิสก เดือนยี่ ขึ้นแปด
 ค่ำวันศุกร์ได้ทำการยกห่อไตร ครั้งพระพุทธศักราชล่วงไปแล้วได้ ๒๓๙๘
 พรรษาจุลศักราชล่วงได้ ๑๒๑๔ ปีเถาะ จัตวาศกเดือนยี่ ขึ้นสิบห้าค่ำ วัน
 พุธได้ฉลองห่อไตร ครั้นพุทธศักราชล่วงแล้วได้ ๒๓๙๙ พรรษาจุลศักราช
 นั้นได้ ๑๒๑๕ ปีมะโรงเบญจศก เดือนยี่ ขึ้นสิบสามค่ำ วันพฤหัสบดี ได้ยกขอฟ้า
 ห่อไตรมาประจบครบถ้วน ๔ ปี จึงสำเร็จการสร้างห่อไตร ข้อหนึ่งอาตมาภาพ
 ได้ทำทงกับทั้งเสาไปยกถวายในลานพระพุทธรูปบาทและพระแท่นศิลาอาสน์

ด้วยอำนาจพระอนิสงส์อันนี้ อาตมายังไม่สำเร็จแก่พระปริณิภาณใด และจะไป บังเกิดในภพอันใดๆ ขอไห้ลาภสักการบูชามาถึงอาตมาทั้ง ๘ ทิศให้เปนเนื่องนิจ ทุกเวลาจุลคมพัดมาในอากาศ อนึ่งอาตมาอยู่ในที่ใดและจะเข้าไปในที่ประชุม ในปริสัชทั้ง ๘ มีขัตติยะบรรพตชเป็นต้น อย่าให้มีจิตสดงหวนไหว้ กลั้วภยันตราย สิ่งหนึ่ง สิ่งใดเลยเป็นอันขาด ให้มีเดชอำนาจดุจพระยาไตรธรรมราชสีห์ ข้อหนึ่ง ให้มีพระอนิสงส์เหมือน พระถัมพารูปกะเถนเจ้า เหมือนสาศหนาพระธรรม ทศศีพุทธเจ้าไคเสาทงบูชาพระอุบพระพุทธเจ้านิถานแล้ว และได้ทำบันไดขึ้น สูพระสถูปและบูชาด้วยดอกมะลิ แล้วว่า อะโหพุทธโธอะโหธรรมโมคุมทุกขติ โภยอะบายทุกขไคถึง ๑๔๓ กัลป์ ในกัลป์ประนี ๙๔ กลับไคเปนปรมจักระพัติ ชื่อว่าอุปสีบถึง ๑๖ ขาติด้วยอำนาจผลานิสงษถวาย ทงนี้ขอเดชผลานิสงษที่ อาตมาได้บวชอุปสมบทในพระพุทธศาสนา และได้รักษาพระจัตุปาริสุทธศีล และได้เล่าเรียนพระไตรปิฎกตามกำลังสติปัญญา และได้จำเรณูพระสมาธิ พระวิปคณากำมถานโดยสมควร และบำเพญมาตาบิตุปฐมานธรรมปฏิบัติมารดา และมีธธาสร้างตุ้ไสพรพพุทธปฏิมากร สร้างหอไตรไว้ในพระพุทธศาสนา นี้จึง เปนปัดใจแก่พระปถมสาวกบาระมิญญาณ ให้ได้สำเร็จแก่พระอรหัตตรสเปน เปนปถมสาวกทั้งปวงในพระศาสนา สมเด็จพระสัมมาสมพุทธเจ้าพระองค์ได้ พระองค์หนึ่ง อันจะมาตรัสในอนาคตะกาลเบื้องหนาเหมือนพระอัญญา โภญทัณเธรเจ้าอันได้สำเร็จพระอรหัตเปนปถมสาวกกอนกว่าพระสาวกทั้งปวง ในศาสนาแห่งสมเด็จพระองค์นี้ ถ้ายังไม่ได้สำเร็จพระนฤพานตราบไคไค เดช ผลานิสงส์ ที่อาตมาจะไปบังเกิดในภพชาติใดๆ ก็ดี ขอให้เกิดในตระกูลสำมาทฐูกอบไปด้วยสิลคุณ, สมารัคุณ, ปริบุญณ์ด้วยโภคสมบัติ, บริวารสมบัติ กำจัดโลก โทส โมห เสียจากสันดานให้ไกลเสียจากคนพาล ไกล่ท่านที่เป็นสัปรุค ให้พ้น

จากสงสารไทยอะบายทุกข ให้ตั้งอยู่ในมนุษยศุขสวรรค์ สุขนิระทุกข์ โลก โรค
 นิราราษ นิราษไทยแล้วให้จำเรณู อายุศบ วัณ สุข พละ และสติวิริยะ สมานิ
 ปัญญา อันเป็นโลยียโลกอุดรจนหลัง่วงเข้าสู่สิวาไลย โลกอุดร ได้ถินถานนัันตร
 เป็นปถมสาวกในสำนักนี้สมเด็จพระพุทธเจ้า อันจะมาตรัสในอนาคตตะการเป็อง
 หนานัันเทอญ อนึ่งอาตมาภาพมีใจเลื่อมใสย์สัทธิธาในพระพุทธศาคนนอุษารห์
 ภาคเพียนเล่าเรียนพระไตรปิฎกตั้งแต่อายุ ๑๑ ปี ตรีบเท่าครบยี่สิบได้อุปสมบท
 แล้วภาคเพียนเล่าเรียนมาตั้งแต่มูลถึงสามครั้งจบทั้งพระสุทธ พระวินัย มี
 ใจคิดว่าจะฉลองคุณบิดามารดาครูอุปชาอาจารย์ท่านผู้มีคุณ จิตรอาตมาภาพ
 จะได้คิดหาประโยชน์อันใดอันหนึ่งหาไม่ได้เลยดวยวาจิตรอาตมาภาพคิดมีแต่
 รักษาสิน สัจจะกัตถัญญ จัตุพรหมวิหาร เปนปุเรจาริกมากرابเท่า จนอายุผม
 ได้เจตสิบปีเป็นกำหนด บัตรนี้อาตมาภาพเล่าเรียนศิลปประสาทรทั้งหลายต่าง ๆ
 ปรารธนาจะชวยแห่งชีวิตสัตว์ทั้งหลายในโลกย์ทั้งปวงนี้ บัตรีก็สำเร็จความ
 ปรารธนาของอาตมาภาพทุกสิ่งทุกประการอยู่แล้ว ก็ครั้งนัันมหาชลทั้งหลายทั้งปวง
 เรียกร้องชื่ออาตมาภาพต่าง ๆ นา ๆ ว่า เรียกว่า ขรัวฉิมสว่างโลกย์ก็มี
 เรียกว่าขรัวฉิมเทวดาก็มี ทั้งนี้อาตมาจะได้เป็นผู้วิเสศเหมือนหนึ่งคนทั้งหลาย
 ท่านร้องเรียกนั้นเปนวาหามิได้ ด้วยอาตมาภาพเป็นแต่ขรัวฉิมอยู่อย่างนี้ ด้วย
 อาตมากระทำการทั้งปวงนี้ปรากฏแก่โลกย์อาไสย แก่คิจสัยกัตถัญญ อย่างหนึ่ง
 คือ รักษาจตุพรหมวิหารอย่างหนึ่ง แยกฝรั่งทั้งหลายต่าง ๆ ภาษา ทั้งมากระทำ
 คำบกราบไว้ อาตมาอาไสยด้วยผลศิลสัจจะกัตถัญญรักษาพรหมวิหาร เป็นที่ตั้ง
 ของท่าน ขรัวฉิมนั้นเปนเต็มมาณะ ท่านทั้งหลายทั้งปวงได้อ่านคู้แล้ว จง
 อุษารห์มาณสิกระเปนอย่างกันสืบต่อไปในพระพุทธศาคนนาจะได้เป็นอุปนิไสย
 บัจใจในอนาคตตะการเป็องหนานัันเถิด ณ ท่านทั้งหลายทั้งปวงเอ๋ย

จารึกการสร้างอุโบสถ

วัดชัยชนะสงคราม (วัดตึก)

อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร

ศุภมัสดุพระพุทธศักราชล่วงแล้ว ๒๕๐๑ พรรษา ณ เพ็ญกลางเดือน
๑๒ วัน ๕^{๑๕} ๑๒ ค่ำ ปีกอ ตรงกับวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน คุณหญิงต๋ม ประเสริฐ-
สุนทราศรัย และคุณหญิงเจือ นครราชเสนี ได้ปรารภกับพระครูชัยโคภน
(สาย จตุตมโน) เจ้าอาวาสวัดชัยชนะสงครามว่า วัดนี้ท่านเจ้าพระยาบดินทรเดชา
(สิงห์) ต้นตระกูล สิงหนเสนี ได้อุทิศที่ดินและบ้านที่อยู่ถวายเป็นสังฆาราม
แล้วได้ทำการก่อสร้างขึ้น บัดนี้อุโบสถหลังเก่าชำรุดทรุดโทรมและคับแคบ
ไม่เหมาะแก่การทำสังฆกิจ สังฆกรรม ทั้งยากแก่การบูรณปฏิสังขรณ์หรือขยาย
ให้กว้างออกไปได้ เมื่อมารำลึกถึง พระเดชพระคุณแห่งท่านเจ้าพระยาบดินทรเดชา
(สิงห์) ต้นตระกูลวงศ์ ด้วยกำลังกตัญญูกตเวทิตามาสันนิษฐานได้เกิดศรัทธา
ปลาทะปิติโสมนัสในอันที่จะบำรุงพระบรมพุทธศาสนาจึงได้ร่วมกันอุทิศเงิน
๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาท) เพื่อเป็นทุนจัดการก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่ต่อไป

คณะกรรมการประกอบด้วยพระเถระฝ่ายคณะสงฆ์และคฤหัสถ์รวม
๒๒ ท่าน อันมีพระธรรมวโรดม^๑ สังฆมนตรีว่าการองค์การสาธารณูปการ วัด
พระเชตุพน เป็นประธาน ได้ลงมติให้รื้ออุโบสถหลังเก่า แล้วสร้างขึ้นใหม่ให้มีขนาด
ยาว ๒๔ เมตร ๒๕ เซนติเมตร กว้าง ๘ เมตร ๒๕ เซนติเมตร ตามแบบของกรมศิลปากร

ลุมงคลดิถีวัน ๕^๕ ๒ ปีกุน วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ เวลา

^๑ คือ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ) พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๗

๑๒ นาฬิกา ๔๔ นาที เป็นวันวางศิลาฤกษ์ดวงชะตาก่อสร้าง สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์^๑ ประธานสังฆสภา วัดสระเกศ ได้เป็นประธานวางศิลาฤกษ์

ต่อมาหม่อมเสมอ สวัสดิวัฒน์ พิจารณาเห็นว่า พระประธานองค์เก่าเล็ก จึงได้มีจิตศรัทธาบริจาคเงิน ๓๕,๐๐๐ บาท (สามหมื่นห้าพันบาท) ให้เป็นต้นทุนร่วมกับคณะกรรมการและท่านสาธุชนจัดการหล่อขึ้น มีขนาดหน้าตักกว้าง ๓ ศอก ๕ เซนติเมตร วัน ๒^{๑๔} ค่ำ ปีกุน ตรงกับวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้ถวายพระนามว่า **พระพุทธชัยสิงหุณินทรธรรมบดินทรโลกนาถเทวราชาตอภิปุชณีย์**

เมื่อการก่อสร้างอุโบสถสำเร็จแล้ว ได้กำหนดงานฝังลูกนิมิต ๕ วัน ๕ คืน เริ่มแต่วันที่ ๒๘ มกราคม จนถึง วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๓

^๑ คือ สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณทัตย์) พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๐๘

ครั้งวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ เวลา ๒๑ นาฬิกา พลเอกถนอม กิตติขจร รองนายกรัฐมนตรี อ่านประกาศพระบรมราชโองการพระราชทานวิสุงคามสีมา กว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร ท่ามกลางสังฆสนันนิบาต ๑๐๘ รูป อันมีสมเด็จพระวันรัต สังฆนายก^๑ วัดเบญจมบพิตร เป็นประธานผูกพัทธสีมา

ต่อมาได้สร้างระเบียงวิหารคดไว้ทิศเหนืออุโบสถ หอกลอง หอระฆัง ด้านทิศใต้ เริ่มเวลาตั้งแต่ก่อสร้างจนสำเร็จเรียบร้อย เป็นเวลา ๒ ปี ๘ เดือน ๑๕ วัน พระราชศีลโคภิต^๒ วัดพระพิเรนทร์ เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง นายเสี่ยอ้อ แซ่ลิ้ม เป็นนายช่างก่อสร้าง สิ้นเงินค่าก่อสร้าง ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาท) คุณหญิงต๋ม ประเสริฐสุนทราศรัย และคุณหญิงเจือ นครราชเสนี พร้อมด้วยประยูรญาติและท่านพุทธศาสนิกชน ได้เต็มใจร่วมกันบริจาคอุทิศเพื่อบูชาพระศาสนา จึงสำเร็จได้โดยพลันปานดังเทพยดาเนรมิต

ขอผลานิสงส์นี้ จงมีแต่ท่านเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์) และญาติมิตร ตลอดทั้งสรรพสัตว์ทุกถ้วนหน้า แม้เทพยดาอารักษ์ทั้งปวง ก็ขอจงได้อานุโมทนา

ขอผลานิสงส์นี้ จงเป็นปัจจัยให้ท่านผู้บริจาคได้บรรลุมนุษยสมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ จงทุกประการเทอญ

^๑ สมเด็จพระสังฆราช (ปลด กิตฺติโสภโณ) พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๐๘

^๒ ผล. ชินปุตโต ดำรงสมณศักดิ์สุดท้ายก่อนมรณภาพ ที่ พระเทพคุณาธาร

นายมีชัย ฤชุพันธุ์

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เกิด

๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑

คุณวุฒิ

- นิติศาสตรบัณฑิต ม. ธรรมศาสตร์
- ปริญญาโท ด้านกฎหมายเปรียบเทียบ จาก Southern Methodist University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ด้านกฎหมาย ม. อดัมสัน ประเทศฟิลิปปินส์
- นิติศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ม. ศรีปทุม
- นิติศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ม. รามคำแหง
- นิติศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ม. กรุงเทพ

อาชีพ

ข้าราชการ (บำนาญ) / นักกฎหมาย

ประสบการณ์

- ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายกฎหมาย
- รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ฝ่ายการเมือง
- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- สมาชิกวุฒิสภา
- รองนายกรัฐมนตรี
- รักษาการนายกรัฐมนตรี
- ประธานวุฒิสภา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
 - มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม.)
 - ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ (ป.ภ.)
 - ทูตียจุลจอมเกล้า (ท.จ.)
-

พลเอก จรัล กุลละวณิชย์

รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง

- เกิด** ๖ กรกฎาคม ๒๔๗๙
- คุณวุฒิ**
- วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ทบ.) โรงเรียนนายร้อย จปร.
 - วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ. รุ่นที่ ๓๐)
- อาชีพ** ข้าราชการ (บำนาญ)
- ประสบการณ์**
- รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ฝ่ายการเมือง
 - สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 - สมาชิกวุฒิสภา
 - เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
 - มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม.)
 - ทูตียจุลจอมเกล้าวิเศษ (ท.จ.ว.)
-

นางสาวพจนีย์ ธนวานิช
รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่สอง

- เกิด** ๑๓ กันยายน ๒๔๘๙
- คุณวุฒิ**
- บัณฑิตชั้นตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - Master of Business Administration (M.B.A.)
Syracuse U. สหรัฐ
 - ประกาศนียบัตรการประกันวินาศภัยระดับสูง
Swiss Insurance Training Center, Switzerland
 - ประกาศนียบัตรการบริหารระดับสูง
Australian Management College, Australia
 - วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๔๒
- อาชีพ** ข้าราชการ (บำนาญ)

ประสบการณ์

- อธิบดีกรมการประกันภัย
- กรรมการในคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ประธานกรรมการสถาบันประกันภัยไทย
- กรรมการบริษัทส่งเสริมธุรกิจเกษตรกรไทย จำกัด
- รองประธานกรรมการบริษัทประกันภัยต่อแห่งเอเชีย
- กรรมการบริหาร ASEAN Insurance Training and
Research Institute
- อ.กพร. เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาองค์การมหาชน
และองค์การในรูปแบบอื่นในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร
ที่มีใช้ส่วนราชการ
- กรรมการในคณะกรรมการ ปปง.

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
 - มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม.)
-

อำนาจหน้าที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐

โดย ไพโรจน์ โพธิ์ไสย
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ความเป็นมาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. (พลเอก สนิธิ บุญยรัตกลิน หัวหน้าคณะ) ได้ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินจากรัฐบาลที่มี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ บัญญัติให้ "สภานิติบัญญัติแห่งชาติ" ทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่เกินสองร้อยห้าสิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดและอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๔๒ คน ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ต่อมาวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้มีประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังนี้

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๒. พลเอก จรัส กุลละวณิชย์ เป็นรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวพจนีย์ ธนวรานิช เป็นรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่สอง

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ตราข้อบังคับการประชุมฯ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นต้นมา ต่อมาวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพิ่มเติม จำนวน ๑๑ คน

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ บัญญัติให้มี "สภาร่างรัฐธรรมนูญ" มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (เพื่อใช้แทนรัฐธรรมนูญฯ ฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๔๙) ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นจำนวน ๑๐๐ คน โดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง ภายในเวลาสองปีก่อนวันได้รับการคัดเลือกให้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และต้องไม่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะเดียวกัน

วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๐๐ คน และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตามมติสภาร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร	เป็นประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
๒. นายเสรี สุวรรณภานนท์	เป็นรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
คนที่หนึ่ง
๓. นายเดโช สวณานนท์	เป็นรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
คนที่สอง

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญจนแล้วเสร็จภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด คือ ๑๘๐ วัน (นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก) ซึ่งประชาชนได้ออกเสียงประชามติในวันอาทิตย์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ความเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำมาใช้บังคับ (เห็นชอบ ๑๔,๗๒๗,๓๐๖ เสียง ไม่เห็นชอบ ๑๐,๗๔๗,๔๔๑ เสียง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ในวันศุกร์ที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ได้นำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

รัฐสภา : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นระบบสองสภาหรือสภาคู่ ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

สภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ การเสนอและพิจารณากฎหมาย การควบคุมและตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสี่ร้อยแปดสิบคน โดยสี่ร้อยคนมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ส่วนอีกแปดสิบคนมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกหนึ่งร้อยห้าสิบคน มาจากการเลือกตั้งโดยตรง จำนวนเจ็ดสิบหกคน (เจ็ดสิบหกจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน) และมาจากการสรรหา จำนวนเจ็ดสิบสี่คน โดยการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาวุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ การกั้นกรองกฎหมาย การสรรหาบุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ รวมทั้งการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

กรณีมีเรื่องสำคัญ ๆ รัฐธรรมนูญฯ จะกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาเรื่องนั้น ๆ เช่น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ การประกาศสงครามหรือการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน ส่วนการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาต้องให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญสามฉบับมีผลใช้บังคับ (ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง)

ในระหว่างดำเนินการเพื่อให้มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อประกอบกันเป็นรัฐสภา นั้น ประเทศจะขาดไปซึ่งองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติไม่ได้ รัฐธรรมนูญฯ จึงได้บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ทำหน้าที่รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ซึ่งการประชุมรัฐสภาครั้งแรกนี้ รัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้มีการเรียกประชุมภายในสามสิบวัน นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การที่กำหนดให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้เองที่อาจจะยังไม่มีวุฒิสภา เนื่องจากการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งวุฒิสภาอาจจะยังไม่แล้วเสร็จ แต่เพื่อบริหารการดำเนินการอื่น ๆ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ต้องหยุดชะงัก จึงได้มีการบัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาเพื่อให้ครบองค์ประชุมของรัฐสภา ในการเรียกประชุมครั้งแรกได้

เมื่อมีการประชุมรัฐสภาครั้งแรกแล้วก็จะนำไปสู่การกล่าวคำปฏิญาณตนของสมาชิกของแต่ละสภาในที่ประชุมที่ตนเป็นสมาชิก ก่อนที่จะเข้ารับหน้าที่เพื่อปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ต่อไปได้ และภารกิจต่อเนื่องที่สำคัญยิ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็คือ การสรรหานายกรัฐมนตรี ซึ่งรัฐธรรมนูญได้กำหนดเวลาให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก

ด้วยความสำคัญและจำเป็นเช่นนี้ บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ

จึงได้บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่เฉพาะที่จำเป็นในแต่ละช่วงเวลา โดยได้ยกเว้นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่จำเป็นต่าง ๆ ไว้มิให้ใช้กับการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติ ดังนี้

"ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภา เป็นครั้งแรก ตามมาตรา ๑๒๗

ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าบทบัญญัติใด ในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา เป็นผู้ลงนาม รับสนองพระบรมราชโองการให้ประธานสภานิติบัญญัติ แห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในวาระเริ่มแรกหากปรากฏว่าเมื่อต้องมีการประชุม รัฐสภาเป็นครั้งแรก ตามมาตรา ๑๒๗ แล้ว แต่ยังไม่มียุฒิสภา ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไป เว้นแต่ การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและการถอดถอนจาก ตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมี วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้และกิจการใดที่สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ได้ดำเนินการในระหว่างเวลาดังกล่าวให้มีผลเป็น การดำเนินการของวุฒิสภา และในกรณีที่บทบัญญัติใด

ในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติ ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๙๗ วรรคสี่ มาตรา ๒๖๑ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๓ มาใช้บังคับกับการสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งของสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม"

ด้วยเหตุที่มีบทบัญญัติทับซ้อนกันเช่นนี้ จึงอาจทำให้การทำความเข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติในช่วงที่ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเป็นไปได้ยาก ดังนั้น เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการทำความเข้าใจ จึงได้พยายามประมวลและแยกแยะบทบาทและอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กร เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

รัฐสภา

รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา รัฐสภา จะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งการประชุมร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ประชุมด้วยกัน ณ ห้องประชุมเดียวกัน เรียกว่า เป็นการประชุมรัฐสภาหรือการประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกทั้งสองสภาทุกคนมีฐานะเป็นสมาชิกรัฐสภา การประชุมที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ทั้งสองสภาประชุมร่วมกัน เช่น การประชุมเพื่อรับฟังการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีก่อนเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน เป็นต้น

ส่วนการประชุมแยกกัน หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาไม่ต้องประชุมร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างประชุมกันเอง อาจจะประชุมต่างวัน เวลาหรือสถานที่ก็ได้ แต่เรื่องที่พิจารณาจะเป็นเรื่องเดียวกัน กรณีการแยกประชุมนี้มีทั้งที่เป็นการประชุมตามลำดับที่รัฐธรรมนูญฯ บัญญัติไว้ เช่น การจัดทำกฎหมาย รัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนและเมื่อสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบแล้ว จึงเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป เป็นต้น ส่วนการประชุมที่ไม่กำหนดลำดับไว้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสภามีหลายเรื่อง เช่น การประชุมเพื่อพิจารณารายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือรายงานประจำปีขององค์กรต่าง ๆ เป็นต้น

สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะมีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา

ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา รัฐสภาจะประชุมเพื่อดำเนินการต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดในสมัยประชุม ปีหนึ่งรัฐธรรมนูญฯบัญญัติให้มีสมัยประชุมสองสมัย คือ สมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ (สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน) วันประชุมครั้งแรกถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญทั่วไปสวันเริ่มสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ สภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้กำหนด แต่หากมีกรณีจำเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนเฉพาะสมาชิกฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา สามารถเข้าชื่อร้อง ขอให้ประธานนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภาจะประชุมโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนใจเข้าฟังการประชุมได้ อาจมีการถ่ายทอดการประชุมทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุหรือโทรทัศน์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หากคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกฯ ของแต่ละสภา หรือสมาชิกฯ ของทั้งสองสภารวมกัน (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาหรือจำนวนสมาชิกฯ ของทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่) เห็นว่า เรื่องที่จะพิจารณาเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อบุคคลภายนอกหรือเป็นเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติหรือเป็นเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผย ก็สามารถร้องขอให้มีการประชุมลับได้ ซึ่งการประชุมลับจะไม่มีการถ่ายทอดเสียง ไม่อนุญาตให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าฟังการประชุม

การประชุมไม่ว่าของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ทั้งการประชุมแบบเปิดเผยหรือประชุมลับจะดำเนินการประชุมได้ต่อเมื่อมีสมาชิกฯ มาร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาจึงจะถือเป็นองค์ประชุมที่สามารถดำเนินการประชุมต่อไปได้ ยกเว้นการพิจารณากระทู้ถามซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะระหว่างสมาชิกฯ ที่ตั้งกระทู้ถามกับรัฐมนตรีผู้ตอบกระทู้ถามเท่านั้นไม่มีความจำเป็นต้องใช้องค์ประชุมจำนวนมาก ดังนั้นรัฐธรรมนูญฯ จึงบัญญัติให้แต่ละสภากำหนดองค์ประชุมต่างจากที่กล่าวไว้ได้ เพื่อให้การทำหน้าที่ของแต่ละสภามีประสิทธิภาพรัฐธรรมนูญฯ จึงให้อำนาจรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้และในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ก็สามารถใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปพลางก่อนได้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มีความเป็นอิสระ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และเพื่อเป็นการย้ำเตือนจิตใจ รัฐธรรมนูญฯ จึงบัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกฯ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ด้วยถ้อยคำที่ว่า

ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้า
จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์

ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตาม
ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

นอกจากการปฏิญาณตนแล้ว ในการปฏิบัติหน้าที่ในที่ประชุมรัฐสภา
สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา สมาชิกฯ จะมีเอกสิทธิ์คุ้มครองในการกล่าว
ถ้อยคำใดในทางแถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน
ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวมิได้ นอกจากนี้ ยังได้รับความคุ้มกัน
มิให้ถูกจับกุม คุมขัง หรือหมายเรียกตัวไปทำการสอบสวนในฐานะผู้
ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้
นั้นเป็นสมาชิก หรือในกรณีที่จับในขณะที่กระทำความผิด ซึ่งกรณีดังกล่าว
ประธานแห่งสภาที่ผู้
นั้นเป็นสมาชิกสามารถสั่งให้ปล่อยสมาชิกที่ถูกจับได้ และในกรณีที่มีการฟ้อง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญาไม่ว่าจะได้ฟ้องนอก
หรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่
จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้
นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นคดีอันเกี่ยวกับพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง แต่การพิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อหน้าที่สมาชิกผู้
นั้น
จะมาประชุมสภา และถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขัง
ในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม
หากประธานแห่งสภาที่ผู้
นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอพนักงานสอบสวนหรือศาล
ต้องสั่งปล่อยทันที

อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ประธานรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินกิจการของรัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ ดังนั้น อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาที่จะนำเสนอต่อไปนี้ นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กระทำในนาม "รัฐสภา" ทั้งที่เป็นการประชุมร่วมกันและแยกกันแล้วยังจะนำเสนอภารกิจที่กระทำในฐานะประธานองค์กรคือ ประธานรัฐสภา อีกด้วย

อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาที่รัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้ต้องประชุมร่วมกัน คือ

(๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่คณะองคมนตรีเป็นผู้เสนอ

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภา ก่อนเข้ารับหน้าที่

(๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ตราว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ที่พระมหากษัตริย์ทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

(๔) การรับทราบกรณีที่พระมหากษัตริย์ ได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามกฎหมายที่ตราว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แล้วหรือให้ความเห็นชอบพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์

(๕) การเปิดประชุมรัฐสภา

(๖) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมสมัยสามัญก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

(๗) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาเพื่อใช้บังคับในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

(๘) การมีมติให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติได้ นอกจากเรื่องที่รัฐธรรมนูญฯ บัญญัติไว้ (ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ รัฐสภาจะดำเนินการประชุมได้เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ในหมวดพระมหากษัตริย์ หรือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติ การอนุมัติพระราชกำหนด การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา การเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง การตั้งกระทู้ถาม และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ)

(๙) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน แต่สภาผู้แทนราษฎรมิได้ให้ความเห็นชอบ และคะแนนเสียงที่ไม่ให้ความเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ต่อไป

(๑๐) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติซึ่งพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา

(๑๑) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมีได้ให้ความเห็นชอบ (เพราะอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร) ต่อไปได้

(๑๒) การแถลงนโยบายและชี้แจงการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของคณะรัฐมนตรีก่อนเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน

(๑๓) การเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีต้องการรับฟังความคิดเห็น

(๑๔) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม

(๑๕) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา

การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุนหรืองบประมาณของประเทศ ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้นและคณะรัฐมนตรีต้องเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

(๑๖) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

รวมกัน (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา) มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาว่า กรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

(๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา) ยื่นคำร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อพิจารณาพิพากษาว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

อำนาจหน้าที่ที่กระทำในตำแหน่งประธานรัฐสภา

การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการหรือกิจกรรมที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ เช่น

- (๑) การอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์
- (๒) การประกาศให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์
- (๓) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรีหรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง
- (๔) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (เมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะ

ทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้)

(๕) การประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (กรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น)

(๖) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเทียบบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

(๗) การนำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ

อำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของสภาผู้แทนราษฎร คือ การพิจารณากฎหมาย ควบคุมและตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม อำนาจหน้าที่ดังกล่าว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถดำเนินการได้ทั้งในฐานะผู้แทนราษฎรที่ต้องกระทำร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรคือสภาผู้แทนราษฎร เช่น

(๑) การเข้าชื่อรับรองบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี (ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร)

(๒) การเข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่) ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ประธานสภาฯ ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

(๓) การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ (จำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน)

(๔) การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา)

(๕) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และร่างพระราชบัญญัติ

(๖) การเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา) ว่าร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้ประธานสภาฯ ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

(๗) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภายับยั้งไว้

(๘) การเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่) เพื่อ

ให้พิจารณาว่าในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการการเลือกตั้ง มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๙) การพิจารณาพระราชกำหนดที่คณะรัฐมนตรีเสนอ

(๑๐) การเข้าชื่อเสนอความเห็น (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่) ว่าพระราชกำหนดไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

(๑๑) การตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ (ทั้งที่เป็นกระทู้ถามโดยวาจาและกระทู้ถามที่เป็นลายลักษณ์อักษร)

(๑๒) การเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร)

(๑๓) การเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในหกของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร)

(๑๔) เป็นคณะกรรมการของสภาฯ เพื่อกระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาฯ หรือที่สภาฯ มอบหมาย แล้วรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร

(๑๕) การเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาว่ากรรมการการเลือกตั้ง

คนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา) เพื่อให้ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

(๑๖) การเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร) เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

(๑๗) การเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา) เพื่อให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อพิจารณาพิพากษาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

(๑๘) การเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร) เพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต) ที่มีพฤติการณ์ร้ายแรง ผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อให้วุฒิสภาถอดถอนออกจากตำแหน่งได้

(๑๙) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ที่ต้องกระทำในฐานะประธานสภาผู้แทนราษฎร

การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ หรือกิจกรรมที่รัฐธรรมนูญฯ บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภาผู้แทนราษฎร เช่น

(๑) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

(๒) การลงนามสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

(๓) การจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคน เพื่อพิจารณาในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่

อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของวุฒิสภา คือ การกลั่นกรองกฎหมาย พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่วุฒิสภาต้องทำหน้าที่เป็นรัฐสภา ในระหว่างที่อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบสภาอีกด้วย อำนาจหน้าที่ดังกล่าว สมาชิกวุฒิสภาสามารถดำเนินการได้ ทั้งในฐานะองค์กรคือวุฒิสภาและฐานะส่วนบุคคลของการเป็นสมาชิกวุฒิสภา เช่น

(๑) การเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่) ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

(๒) การพิจารณากลับกรองร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

(๓) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้น ว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภายับยั้งไว้หรือไม่

(๔) การเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่) เพื่อพิจารณาว่า ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการการ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีสิทธิส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๕) การพิจารณาพระราชกำหนดที่คณะรัฐมนตรีเสนอ

(๖) การเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานวุฒิสภา (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่) ว่าพระราชกำหนดไม่เป็นไปที่รัฐธรรมนูญกำหนด เพื่อให้ประธานแห่งสภาฯ ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัย

(๗) การตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่

(๘) การเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา (จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่) เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ กรณีนี้ทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง

(๙) การเป็นคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา เพื่อกระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาฯ หรือที่สภาฯ มอบหมายแล้วรายงานต่อวุฒิสภา

(๑๐) สมาชิกวุฒิสภามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๑๑) สรรหา แต่งตั้ง ให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญ เช่น

(๑๑.๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๑๑.๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (สองคน) ในคณะกรรมการ

ตุลาการศาลยุติธรรม

- (๑๑.๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด
- (๑๑.๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (สองคน) ในคณะตุลาการศาลปกครอง
- (๑๑.๕) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๑๑.๖) ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (๑๑.๗) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (๑๑.๘) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (๑๑.๙) คณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๑๑.๑๐) อัยการสูงสุด
- (๑๑.๑๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๑๒) การพิจารณาลงมติถอดถอนบุคคลที่มีพฤติการณ์ร้ายแรง ผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งบุคคลที่วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนออกจากตำแหน่ง มีดังนี้

- (๑๒.๑) นายกรัฐมนตรี
- (๑๒.๒) รัฐมนตรี
- (๑๒.๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๑๒.๔) สมาชิกวุฒิสภา

- (๑๒.๕) ประธานศาลฎีกา
- (๑๒.๖) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
- (๑๒.๗) ประธานศาลปกครองสูงสุด
- (๑๒.๘) อัยการสูงสุด
- (๑๒.๙) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๑๒.๑๐) กรรมการการเลือกตั้ง
- (๑๒.๑๑) ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (๑๒.๑๒) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๑๒.๑๓) ผู้พิพากษา
- (๑๒.๑๔) ตุลาการ
- (๑๒.๑๕) พนักงานอัยการ
- (๑๒.๑๖) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วุฒิสภากำหน้าที่รัฐสภาระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของวุฒิสภาก็คือ การทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบในเรื่องที่มีความสำคัญต่าง ๆ ในระหว่างที่อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบสภา เช่น

(๑) ให้ความเห็นชอบผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพราะยัง

ไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น)

(๒) รับการปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ก่อน
เข้ารับหน้าที่

(๓) รับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเทียบบาลว่าด้วยการสืบ
ราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

(๔) รับทราบการแต่งตั้งพระรัชทายาทตามกฎหมายเทียบบาล
ว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

(๕) ให้ความเห็นชอบพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ (ตามที่คณะ
องคมนตรีเสนอ)

(๖) รับทราบการอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นครองราชย์เป็น
พระมหากษัตริย์

(๗) ให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม

อำนาจหน้าที่ในฐานะประธานวุฒิสภา

การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ หรือกิจกรรมที่รัฐธรรมนูญ
บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของประธานวุฒิสภา เช่น

(๑) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการ
และกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานผู้ตรวจ
การแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๔) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๕) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและกรรมการตรวจการแผ่นดิน

(๖) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งอัยการสูงสุด

(๗) การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่อื่น ๆ ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สภานิติบัญญัติแห่งชาตินอกจากจะทำหน้าที่แทนรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ดังได้กล่าวมาแล้ว บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙๕ บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ได้รับจากคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หากพ้นกำหนดเวลา ๔๕ วัน สภานิติบัญญัติแห่งชาติยังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่แล้วเสร็จ รัฐธรรมนูญฯ บัญญัติให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย (ภายใน

เจ็ดวัน) เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย โดยถือเสมือนว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ เพื่อมิให้มีการถ่วงเวลา หรือเพื่อมิให้การจัดทำกฎหมายล่าช้าเกินไป ดังบทบัญญัติที่ว่า

“ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับจากคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙

ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่สภานิติบัญญัติแห่งชาติยังพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่แล้วเสร็จ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในเจ็ดวันเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย โดยถือเสมือนว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้ว

ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง และพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งตาม
วรรคหนึ่ง ยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงใช้บังคับต่อไปจนกว่า
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ"

นอกจากนี้ยังมีบทเฉพาะกาลที่ห้ามมิให้นำกระบวนการพิจารณา
ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบมาใช้กับกรณีดังกล่าว
ทั้งนี้ เพราะกระบวนการที่กำหนดให้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ก่อนนายกรัฐมนตรีจึง
จะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย จะทำให้การบังคับใช้
ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับล่าช้า ซึ่งจะส่งผลกระทบ
ในวงกว้างทั้งกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การดำเนินการเพื่อให้ได้
มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และจะกระทบกับกรณีต่อเนื่องอื่น ๆ ดังที่บัญญัติไว้ว่า

" ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้
มาใช้บังคับกับกรณีต่างๆ ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้...

(๓) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๑ มาใช้บังคับ
กับการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตาม
มาตรา ๒๙๕..."

การส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนนายกรัฐมนตรีจึงจะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย เป็นขั้นตอนการจัดทำกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญทุกฉบับ อย่างไรก็ตามแม้จะมีบทเฉพาะกาลมิให้นำขั้นตอนดังกล่าว มาใช้ในระยะแรกนี้ แต่หากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้อง ตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของ จำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ) ก็มีสิทธิเข้าชื่อ เพื่อให้ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติส่งความเห็นนั้น ไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยได้และกรณีเดียวกันนายกรัฐมนตรีก็มีสิทธิที่จะส่งความเห็นนั้นไปยัง ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้เช่นเดียวกัน และเพื่อการดำเนินกิจกรรมทาง การเมืองเกิดความต่อเนื่อง ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ การเลือกตั้งดังกล่าว ยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงใช้บังคับต่อไปจนกว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติข้างต้นเป็นบทเฉพาะกาลที่มีไว้เพื่อป้องกัน ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเท่านั้น

สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง

สมาชิกวุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ได้รับจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้นำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ซึ่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และมีผลใช้บังคับ ในวันจันทร์ที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา

บทสรุปส่งท้าย

อำนาจหน้าที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙๓ ดังต่อไปนี้มีความหมายเพียงใดและจะมีประเด็นปัญหาอย่างไรหรือไม่

"ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ตามมาตรา ๑๒๗

ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าบทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภา เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในวาระเริ่มแรกหากปรากฏว่า เมื่อต้องมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗ แล้ว แต่ยังไม่มียุฒิสภา ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไป เว้นแต่การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและการถอดถอนจากตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ และกิจการใดที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการในระหว่างเวลาดังกล่าวให้มีผลเป็นการดำเนินการของวุฒิสภาและในกรณี

ที่บทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้
ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ
ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนอง
พระบรมราชโองการ

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔
มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๙
มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕
มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๙๗ วรรคสี่
มาตรา ๒๖๑ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้
บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาใช้บังคับกับการดำรง
ตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๓ มาใช้บังคับกับ
การสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ด้วยโดยอนุโลม"

หากจะพิจารณาอำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จาก
ลายลักษณ์อักษรตามบทบัญญัติข้างต้น ก็เข้าใจได้ว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ย่อมมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในส่วนที่เป็นอำนาจของทั้งรัฐสภา สภาผู้แทน
ราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฯ นี้ได้ทั้งหมดไม่ว่าจะ
ใช้สิทธิของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการขอเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ
นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล การใช้สิทธิของสมาชิกวุฒิสภา
ในการยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ หรือการใช้อำนาจของ

วุฒิสภาในการพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและถอดถอนออกจากตำแหน่ง เป็นต้น

ในขณะที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามวรรคสองนี้ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็จะทำหน้าที่เป็นประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา

ครั้นเมื่อมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ซึ่งหมายถึงขณะนั้น มีทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติก็จะสิ้นสภาพไป แต่ด้วยเหตุที่อาจไม่สามารถดำเนินการให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาได้ทันเวลา เรียกประชุมรัฐสภา รัฐธรรมนูญฯ จึงบัญญัติแก้ไขปัญหาล่วงหน้า โดยให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาเพื่อให้สามารถดำเนินการเรียกประชุมรัฐสภาได้ แต่กรณีนี้สภานิติบัญญัติแห่งชาติถูกจำกัดบทบาทอำนาจหน้าที่บางอย่างลงไป นั่นคือ ห้ามใช้อำนาจของวุฒิสภาในการพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ต้องรอให้วุฒิสภาที่มาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ฉบับใหม่นี้ดำเนินการและในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ดังกล่าว ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็จะทำหน้าที่ต่าง ๆ แทนประธานวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่น ดังที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม

การห้ามสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ภายหลังจากมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีวุฒิสภานี้ หากกรรมการหรือบุคคลในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ

กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น หากว่างลงหรือมีการพ้นจากตำแหน่ง ก็จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาแต่อย่างใด เพราะมีบทบัญญัติให้กรรมการที่เหลืออยู่จะทำหน้าที่ต่อไปได้หรือกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระจะต้องรักษาการไปจนกว่ากรรมการคนใหม่หรือคณะใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เป็นต้น

นอกจากนี้ หากมีกรณีถอดถอนออกจากตำแหน่งซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะใช้อำนาจหน้าที่นี้แทนวุฒิสภาไม่ได้ แต่หากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติชี้มูลว่า ข้อกล่าวหาบุคคลใดมีมูลความผิดที่จะต้องส่งให้วุฒิสภาลงมติถอดถอน ก็จะไม่มีปัญหาเช่นเดียวกัน เนื่องจากผู้นั้นจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ทันที และต้องรอกระบวนการถอดถอนจากวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต่อไป

ส่วนกรณีที่ว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จะอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลได้หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และอาจต้องพิจารณาปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ทั้งที่มาและเจตนารมณ์ต่าง ๆ ด้วย กล่าวคือ หากพิจารณาบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญทั้งหมดจะพบว่ารัฐธรรมนูญฯ ได้บัญญัติที่มาและที่ไปหรือการเริ่มต้นและสิ้นสุดของการดำรงตำแหน่งขององค์กร บุคคล และคณะบุคคลไว้แล้ว เช่น สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่มาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๔๙ จะพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกหรือจนกว่าจะมีวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในระหว่างนี้มีให้นำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ๆ ที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หลักเกณฑ์การได้มา การสิ้นสุดการดำรงตำแหน่ง และการเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีให้นำมาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งหมายถึงสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะไม่สิ้นสมาชิกภาพแม้ว่าจะขาดคุณสมบัติหรืออาจมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว (บทบัญญัติในวรรคสี่)

ในส่วนของคณะรัฐมนตรี ก็บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๘ ว่าคณะรัฐมนตรีจะพ้นจากตำแหน่งต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่โดยมีบทบัญญัติคุ้มครองสถานการณ์ดำรงตำแหน่งของคณะรัฐมนตรีไว้ในส่วนท้ายของบทบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วย ซึ่งเป็นสิ่งยืนยันว่าคณะรัฐมนตรีจะไม่พ้นจากตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังบทบัญญัติที่ว่า

"ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะเมื่อคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้เข้ารับหน้าที่

ให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะพร้อมกับคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ด้วย

มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๑ วรรคสอง มาตรา ๑๗๒ มาตรา ๑๗๔ และมาตรา ๑๘๒ (๔) (๗) และ (๘) มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้"

บทบัญญัติในวรรคสองที่ให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะพร้อมกับคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เท่ากับบทบัญญัติที่ให้ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้รับสนองการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ การแต่งตั้งประธานและรองประธานสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติรวมทั้งการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง สิ้นสุดลงไปเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ พร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ อำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้ง บุคคลข้างต้นต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี โดยมีประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ทำหน้าที่ประธานสภาผู้แทนราษฎร) เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ โดยมีบทเฉพาะกาลที่มีให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๗๑ วรรคสองที่ว่านายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกและมาตรา ๑๗๒ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ซึ่งหมายความว่านายกรัฐมนตรีไม่ต้องเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและไม่ต้องใช้คะแนนเสียงเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ส่วนความในวรรคที่สามที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๑ วรรคสอง มาตรา ๑๗๒ มาตรา ๑๗๔ และมาตรา ๑๘๒ (๕) (๗) และ (๘) มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หมายความว่าถึงบทบัญญัติที่กำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ

รัฐมนตรีต่างๆ เช่น ไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้ง เป็นรัฐมนตรี หรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่ไว้วางใจ วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง และกระทำการอันต้องห้ามต่างๆ อาทิ ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใด ในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือต้องไม่เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ เป็นต้น บทบัญญัติเหล่านี้มิให้นำมาใช้กับคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดิน อยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ซึ่งหมายถึงคณะรัฐมนตรีที่บริหารประเทศ อยู่ในช่วงรอยต่อนี้ไม่ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติดังกล่าว

หากพิจารณาบทบัญญัติในวรรคที่สามที่ความเป็นรัฐมนตรี จะไม่สิ้นสุดลงเพราะการลงมติไม่ไว้วางใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการลงมติถอดถอนออกจากตำแหน่งของวุฒิสภาและบทบัญญัติของบทเฉพาะกาลมาตรา ๒๙๓ วรรคแรกพบว่า แม้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะใช้อำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายและลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล หรือจะใช้อำนาจของวุฒิสภาถอดถอนนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีออกจากตำแหน่ง ก็ไม่ทำให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากเข้าข้อยกเว้นของบทเฉพาะกาลดังกล่าว

นอกจากนี้ หากพิจารณาในส่วนของที่มาและเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวจะชัดเจนยิ่งขึ้น โดยพิจารณาได้จากบทบัญญัติในมาตรา

ที่มีเนื้อความเดียวกันของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ฉบับรับฟังความคิดเห็น ที่มีจำนวน ๒๙๙ มาตรา) โดยได้บัญญัติไว้ในส่วนท้ายว่า การทำหน้าที่รัฐสภา สมาชิกผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกนั้น หมายถึงการทำหน้าที่ไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มิใช่หน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังบทบัญญัติในมาตรา ๒๘๔ ว่า

"ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ทำหน้าที่รัฐสภา สมาชิกผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ตามมาตรา ๑๒๒

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๖ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙"

หากพิจารณาถึงที่มาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีต่างได้รับแต่งตั้งเข้ามาเพื่อทำหน้าที่นิติบัญญัติและบริหารประเทศในภาวะวิกฤตให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บนความสมานฉันท์สามัคคีไม่มีบรรยากาศการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง และเมื่อมีการเปลี่ยนผ่านการใช้กฎ กติกา ในกฎหมายสูงสุดที่ใช้ปกครองบ้านเมือง มาสู่การใช้บังคับซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (อาจเต็มไปด้วยบรรยากาศของประชาธิปไตยที่มีการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน และเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจปกครองบ้านเมือง) ช่วงรอยต่อหรือช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านดังกล่าว ภารกิจทุกอย่างยังต้องดำเนินต่อไป หากขาดองค์กรที่ใช้อำนาจหน้าที่นิติบัญญัติและอำนาจบริหารแล้วประเทศก็จะเสียหาย ด้วยเหตุนี้ รัฐธรรมนูญ จึงบัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้ามารับหน้าที่

ด้วยเหตุผลข้างต้น หากองค์กรตามบทเฉพาะกาลทั้งสองคือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีจะใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการใช้มาตรการการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินขั้นรุนแรงที่สุดด้วยการเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล หรือกรณีที่นายกรัฐมนตรีจะใช้อำนาจในการเสนอให้ยุบสภา เพื่อถ่วงดุลอำนาจของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงไม่น่าจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีสาระสำคัญ
๔ ประการ ดังนี้

๑. **คุ้มครอง ส่งเสริม ขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่**
๒. **ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ และเพิ่มอำนาจประชาชน**
๓. **การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรม และจริยธรรม**
๔. **ทำให้องค์กรตรวจสอบมีความอิสระ เข้มแข็ง และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ**

๑. **คุ้มครอง ส่งเสริม ขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่**

๑.๑ **เพิ่มประเภทสิทธิและเสรีภาพให้มากขึ้นกว่าเดิม อาทิ**

- ๑) **คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ถูกละเมิด**
- ๒) **ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง โดยถ้าเป็นเด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ และทุพพลภาพ จะได้รับการคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม**
- ๓) **สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนได้รับการคุ้มครอง โดยห้ามปิดกิจการสื่อมวลชน ห้ามแทรกแซงสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสาร รวมทั้งห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของกิจการหรือเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการ**

สื่อมวลชนด้วย เพื่อป้องกันการใช้สื่อสารมวลชนเพื่อประโยชน์ของตนเอง

๔) ประชาชนได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

๕) เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว ได้รับสิทธิในการพัฒนา ด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

๖) บุคคลที่ไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ

๗) ขยายสิทธิชุมชน การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน ชุมชนมีสิทธิที่จะฟ้ององค์กรของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย บัญญัติรับรองสิทธิชุมชน

๘) ในการทำสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งหลาย ที่มีผลกระทบต่อประชาชน รัฐจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ก่อน และต้องแก้ไขเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการลงนามในสนธิสัญญาอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม

๙) ให้สิทธิประชาชน ๕๐,๐๐๐ คน เข้าชื่อเพื่อเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญได้เป็นครั้งแรก

๑.๒ ทำให้การใช้สิทธิและเสรีภาพง่ายขึ้นกว่าเดิม

๑) สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองไว้ แม้ยัง

ไม่มีกฎหมายลูกออกมารองรับ ประชาชนก็สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพเหล่านั้น
ได้ทันทีโดยการร้องขอต่อศาล

๒) ลดจำนวนประชาชนในการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายจาก
๕๐,๐๐๐ ชื่อ เหลือเพียง ๑๐,๐๐๐ ชื่อ และถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองจาก ๕๐,๐๐๐ ชื่อ เหลือเพียง ๒๐,๐๐๐ ชื่อ

๑.๓ ทำให้การใช้สิทธิเสรีภาพมีประสิทธิภาพและมีมาตรการ คุ้มครองอย่างชัดเจน

๑) กำหนดระยะเวลาในการตรากฎหมายลูก เพื่อรองรับเรื่องต่างๆ
ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ชัดเจน (ส่วนใหญ่ประมาณ ๑ ปี ไม่เกิน ๒ ปี)

๒) ประชาชนมีสิทธิฟ้องศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง ในกรณีที่
กฎหมายมีบทบัญญัติที่มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

๓) ชุมชนมีสิทธิฟ้องศาลได้ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิของชุมชน

๔) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฟ้องศาลรัฐธรรมนูญ
และศาลปกครองในกรณีที่กฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือการกระทำใดขัดต่อ
รัฐธรรมนูญและเป็นผู้เสียหายแทนประชาชนเพื่อฟ้องศาล เมื่อมีการละเมิด
สิทธิมนุษยชน

๑.๔ ทำให้แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมีความชัดเจนและผูกพันรัฐ มากกว่าเดิม

๑) กำหนดให้รัฐบาลที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องแถลง
นโยบายต่อรัฐสภาให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยต้อง

วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๗๕, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ และกลางเดือนมกราคม ๒๔๗๖ ซึ่งเมื่อดูระยะเวลาแล้ว วันที่ ๑๐ ธันวาคม เหมาะสมที่สุดแล้ว จึงให้พิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนฤกษ์ดังกล่าวประมาณ ๑๐ วัน เพื่อเขียนลงสมุดไทย เพื่อให้เป็นของศักดิ์สิทธิ์และขลัง ซึ่งต้องใช้เวลาในการจัดทำ ในครั้งนั้น หลังจากร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับแรก ซึ่งมีจำนวน ๖๘ มาตรา ผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จึงมีการเขียนลงในสมุดไทยจำนวน ๓ ฉบับ แบ่งเป็นต้นฉบับ จำนวน ๑ ฉบับ และคู่ฉบับ จำนวน ๒ ฉบับ ห่อด้วยผ้าเยียรบับ ซึ่งเป็นผ้าที่ห่อด้วยทองแล่งกับไหม ก่อนที่ประธานฝ่ายนิติบัญญัติจะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และปฏิบัติเป็นธรรมเนียมสืบมาจนถึงปัจจุบัน โดยได้จัดทำและยึดถือกันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

สำหรับการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่มีการบันทึกลงบนสมุดไทยนั้น จะจัดทำเฉพาะรัฐธรรมนูญที่ผ่านการร่าง โดยกระบวนการทางนิติบัญญัติเท่านั้น โดยที่ผ่านมารวมฉบับปัจจุบันมีจำนวน ๑๐ ฉบับ ได้แก่

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๕
๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๘๙
๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๙๒
๔. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม

พ.ศ. ๒๔๙๕

๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๑
๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗
๗. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๒๑

๘. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๓๔
๙. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐
๑๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๐

สมุดไทยคืออะไร

"สมุดไทย" เป็นเอกสารโบราณที่ทำจากเปลือกไม้ชนิดต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ทำเป็นกระดาษได้ เช่น เปลือกข่อย เปลือกปอ เปลือกสา ไยสับปะรด เป็นต้น นำเปลือกมาทุบ ผ่านกรรมวิธีจนเป็น

กระดาษ มีลักษณะเป็นแผ่นยาว ๆ หน้าแคบ พับทางขวางทบกลับไปกลับมา คล้ายผ้าจีบ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ารองรับการเขียน การชุบตัวอักษร การเขียนภาพ การเขียนลายเส้นต่าง ๆ และเขียนได้ทั้ง ๒ ด้าน ในลักษณะเป็นหนังสือจดหมายเหตุ หมายรับสั่ง ตำนาน ตำรา หนังสือสมุดถือเฝ้า การที่เรียกว่าหนังสือสมุดข่อยนั้น เนื่องจากในอดีตมีกระดาษต่างประเทศ จึงเรียกสมุดข่อยว่า "สมุดไทย" เพื่อแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีสมุดใช้ของตนเอง สมุดไทย มี ๒ สี คือ สีดำ เพราะย้อมกระดาษเป็นที่สีดำ จึงเรียกว่าหนังสือสมุดไทยดำ สีขาว เพราะกระดาษไม่ได้ย้อมสีอะไร เป็นธรรมชาติ เรียกว่า หนังสือสมุดไทยขาว

กระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์

การเขียนรัฐธรรมนูญ สำหรับการเขียนรัฐธรรมนูญลงบนสมุดไทยทั้ง ๓ ฉบับ นั้น โดยทั่วไปมีความเหมือนกัน ในส่วนขนาดพับที่กว้าง ๑๓.๕ ซม. ยาว ๔๕.๕ ซม. เขียนโดยเจ้าหน้าที่ลิขิตด้วย

ลายมือ ซึ่งเรียกเป็นทางการว่า ลายมือนักอักษรแบบรัตนโกสินทร์หรือเรียกทั่วไปว่า ลายมืออาลักษณ์ ขนาดตัวอักษรมาตรฐาน ๑ หน้า จะมี ๔ บรรทัด ใช้หมึกกันน้ำแบบโบราณและลงรักปิดทองปกด้านหน้า ด้านหลังและด้านข้าง

ส่วนความแตกต่างระหว่างต้นฉบับ และคูฉบับนั้น คือ ฉบับต้นฉบับจะติดตราพระครุฑพ่าห์ทองคำที่ปกหน้าและเก็บรักษาที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ขณะที่ฉบับคูฉบับ จะติดตราพระครุฑพ่าห์เงินกาไหล่ทองที่ปกหน้า เก็บรักษาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ๑ ฉบับและที่สำนักราชเลขาธิการ ๑ ฉบับ สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ใช้กระดาษไฮเวทหนา ๑๒๐ แกรม มีความทนน้ำสูง มีจำนวน ๓๐๙ มาตรา และเขียนลงสมุดไทย ๒๙๖ พับ จำนวน ๕๙๒ หน้า มีจำนวน ๒,๓๖๘ บรรทัด มีน้ำหนัก ๕ กิโลกรัม

ก่อนที่เจ้าหน้าที่ลิขิตจะลงมือเขียนนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องจัดพิมพ์ร่างรัฐธรรมนูญลงในแผ่นบันทึกข้อมูล โดยพิมพ์ลักษณะเดียวกับที่จะใช้เขียนจริง โดยจะต้องแจ้งจำนวนตัวอักษรต่อหนึ่งบรรทัด และให้ทำเครื่องหมาย * เพื่อให้ทราบว่ามีกรวรรคที่ทุกตำแหน่งที่มีการวรรค แล้วส่ง

แผ่นบันทึกข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ลิขิต เพื่อใช้พิมพ์และขยายขนาดหน้าให้เท่าตัวอักษรจริงที่เขียนในรัฐธรรมนูญ อันเป็นประโยชน์ในการจัดช่องบรรทัดของเจ้าหน้าที่ลิขิตได้รวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะต้องขอความอนุเคราะห์จากราชบัณฑิตยสถานให้จัดทำคำบอกศักราช เพื่อนำมาเขียนในช่วงต้นของคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญ โดยในการเขียนจะเริ่มจากคำว่า "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย" ในหน้าแรก และเว้นหน้าเปล่าไว้ ๒ หน้า เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และประทับตราสำคัญ (ตราพระราชลัญจกร) หน้าต่อไปจะเขียนกำหนดวันที่ เดือน และปีที่ตรา โดยจะเว้นเลขวันที่เอาไว้ (ในการเติมวันที่จะเติมวันที่ของวันประทับตราพระราชลัญจกรภายหลังจากที่ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว) หน้าต่อไปจะเป็นคำบอกศักราช และต่อด้วยคำปรารภในร่างรัฐธรรมนูญ จากนั้นจึงเขียนข้อความ หรือบทบัญญัติตั้งแต่มาตราแรกจนจบความทั้งหมด เมื่อเขียนจบข้อความทั้งหมดแล้ว หากข้อความจบในหน้าบนจะเขียนคำว่า "ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ" ในหน้าถัดมา แต่หากจบในหน้าล่างจะพลิกโดยเว้นหน้าบนไว้ ๑ หน้า แล้วจึงเขียนข้อความ "ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ" ในหน้าถัดมา โดยให้เว้นที่เอาไว้สำหรับ ผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ต่อจากนั้น จะเว้นอีก ๒ หน้า (หน้าบน-หน้าล่าง) แล้วจึงเขียนชื่อผู้ชูป (ผู้เขียน) และผู้ตรวจทานไว้ลำดับสุดท้าย โดยปกติการเขียนข้อความลงในรัฐธรรมนูญ ฉบับสมุดไทย จะเขียนหน้าละ ๔ บรรทัด และการตรวจทานจะมีการตรวจเป็นระยะ ๆ จนกว่าเจ้าหน้าที่ลิขิตจะเขียนเสร็จทั้งหมด โดยการตรวจทานความถูกต้องนี้จะกระทำ อย่างน้อย ๓ เทียว

การตกแต่งรูปเล่มรัฐธรรมนูญ

เมื่อดำเนินการเขียนและตรวจทานเรียบร้อยแล้ว ทั้ง ๓ ฉบับ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งมอบรัฐธรรมนูญฉบับสมุดไทยทั้ง ๓ ฉบับ รวมทั้งพระครุฑพ่าห์ ๓ ตรา ที่สำนักกษาปณ์จัดทำขึ้นให้กับเจ้าหน้าที่สำนักสถาปัตยกรรมและหัตถศิลป์ เพื่อดำเนินการลงรักปิดทองรัฐธรรมนูญสมุดไทยที่ปกด้านหน้า ด้านหลัง และด้านข้างของรูปเล่มทั้งหมด ๔ ด้าน พร้อมดำเนินการติดพระครุฑพ่าห์ที่ส่งมาลงบนปกรัฐธรรมนูญฉบับสมุดไทยทั้ง ๓ ฉบับ เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จะส่งมอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อดำเนินการนำขึ้นทูลเกล้าถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป

การลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

แต่เดิมนายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับสมุดไทยขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการจากนั้นจึงทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวแก่ประธานรัฐสภา ต่อมาภายหลัง ประธานรัฐสภา (หรืออาจเป็นประธานของสภาที่เรียกชื่ออื่นในช่วงที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ) จะเป็นผู้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับสมุดไทยขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว จะนำร่างรัฐธรรมนูญมายังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อประทับตราพระราชลัญจกรพระครุฑพ่าห์ มหาโองการ หงส์พิमानและไอรापต (องค์ใหญ่)

การเก็บรักษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับสมบูรณ์ที่ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยและประทับตราพระราชลัญจกรแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้เก็บรักษารัฐธรรมนูญฉบับต้น และจะส่งมอบรัฐธรรมนูญคู่ฉบับ อีก ๒ ฉบับ ให้แก่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ๑ ฉบับ และสำนักราชเลขาธิการ ๑ ฉบับ เป็นผู้เก็บรักษาไว้ตามประเพณีที่เคยปฏิบัติมา

รัฐธรรมนูญของไทย

หลังจากที่ประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลง การปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มา เป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕

ประเทศไทยก็ได้มีรูปแบบการปกครองและสถาบันการเมืองแบบใหม่ที่สำคัญ ก็คือ รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ซึ่งถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ที่ใช้ บังคับตามสถานการณ์ รัฐสภาไทยจึงมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ ทางการเมืองคำว่า "รัฐธรรมนูญ" (Constitution) ตามความหมายที่พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ไว้ หมายถึง บทกฎหมายสูงสุดที่ จัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยกำหนดรูปแบบของรัฐว่าเป็นรัฐเดี่ยวหรือ รัฐรวม ระบอบการปกครองของรัฐ รวมทั้งสถาบันและองค์กร การใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองรัฐ นับถึงวันนี้ ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ และยกเลิกมาแล้วถึง ๑๗ ฉบับ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นี้ เป็นฉบับที่ ๑๘ ซึ่งในทีนี้ จะขอนำเสนอข้อมูลของ รัฐธรรมนูญทั้ง ๑๘ ฉบับ อย่างพอสังเขป ดังนี้

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑

ชื่อรัฐธรรมนูญ	พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕
ที่มา	คณะราษฎรจำนวน ๙๙ นาย ร่วมกันยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ต่อมาวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๗๕ คณะราษฎรได้นำพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองฯ ที่เตรียมไว้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) ให้ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕
ประกาศใช้	๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕
ยกเลิก	๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ (รวม ๕ เดือน ๑๓ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีอำนาจมากกว่าสถาบันการเมืองอื่นๆ ทำหน้าที่ดูแลควบคุมกิจการของประเทศและมีอำนาจถอดถอนกรรมการราษฎรหรือพนักงานรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการแต่งตั้ง

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒

ชื่อรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕
ที่มา	สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับถาวร จำนวน ๙ คน สภาฯ ได้ลงมติเห็นชอบวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๔๗๕ และประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ ซึ่งต่อมาถือเป็น "วันรัฐธรรมนูญ"
ประกาศใช้	๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕
ยกเลิก	๙ พฤษภาคม ๒๔๘๙ (รวม ๑๓ ปี ๔ เดือน ๒๙ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภท คือ มาจากการเลือกตั้งและมาจากการแต่งตั้ง

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๔

ชื่อรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๙๐
ที่มา	พล.ท. ผิน ชุณหะวัณ ได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๙๐ และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๓ ต่อมาได้้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๙๐ ซึ่งพล.ท. หลวงกาจสงคราม เป็นผู้นำร่างเสนอต่อผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลงนาม รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีฉายาว่า "รัฐธรรมนูญฉบับใต้ตุ่ม" เนื่องจาก นำไปซ่อนไว้ในใต้ตุ่มน้ำ
ประกาศ	๙ พฤศจิกายน ๒๕๙๐
ยกเลิก	๒๓ มีนาคม ๒๕๙๒ (รวม ๑ ปี ๔ เดือน ๑๔ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทน

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๗

ชื่อรัฐธรรมนูญ ที่มา	ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ปฏิวัติยึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ และยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับ เก่า โดยอ้างเหตุผลสำคัญคือเพื่อป้องกันภัยจากคอมมิวนิสต์ รักษาไว้ซึ่งระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข และรัฐธรรมนูญฉบับเก่าไม่รัดกุมเพียงพอ
ประกาศ	๒๘ มกราคม ๒๕๐๒
ยกเลิก	๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ (รวม ๙ ปี ๔ เดือน ๒๓ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ สภาร่างรัฐธรรมนูญมาจากการ แต่งตั้ง จำนวน ๒๔๐ คน

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๘

ชื่อรัฐธรรมนูญ ที่มา	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒๕๐ คน ได้ยกร่าง รัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้เวลาร่างนานถึง ๙ ปี จึงได้นำทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ และประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑
ประกาศ	๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑
ยกเลิก	๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ (รวม ๓ ปี ๔ เดือน ๒๘ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ วุฒิสภาและสภาผู้แทน (วุฒิสภา มีจำนวน ๓/๔ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน)

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๙

ชื่อรัฐธรรมนูญ	ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕
ที่มา	คณะปฏิวัติภายใต้การนำของ จอมพล ถนอม กิตติขจร ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และได้นำรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๐๒ มาปรับปรุงและประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕
ประกาศ	๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕
ยกเลิก	๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ (รวม ๑ ปี ๙ เดือน ๒๒ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ "สภานิติบัญญัติแห่งชาติ" มาจากการแต่งตั้ง จำนวน ๒๙๙ คน

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๐

ชื่อรัฐธรรมนูญ ที่มา	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ หลังเลิกเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๘ คน โดยมีการนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒ มาเป็นแนวทางการยกร่างและรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชนประกอบการพิจารณา
ประกาศ	๗ ตุลาคม ๒๕๑๗
ยกเลิก	๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ (รวม ๒ ปี)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๑

ชื่อรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙
ที่มา	คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินไทย พล.ร.อ. สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ และได้แต่งตั้ง "คณะเจ้าหน้าที่ทำงานกฎหมาย" ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ
ประกาศ	๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙
ยกเลิก	๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ (รวม ๑๑ เดือน ๒๘ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ "สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน" สมาชิกมาจากการแต่งตั้ง จำนวน ๓๕๐ คน

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๒

ชื่อรัฐธรรมนูญ	ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐
ที่มา	คณะปฏิวัติโดย พล.ร.อ. สฤษดิ์ ชลออยู่ ยึดอำนาจการปกครองจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
ประกาศ	๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๐
ยกเลิก	๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑ (รวม ๑ ปี ๑ เดือน ๑๓ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๓๖๐ คน และมีสภานโยบายแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายแห่งรัฐและให้ความคิดเห็นแก่คณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๓

ชื่อรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑
ที่มา	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อใช้แทนฉบับที่ ๑๒
ประกาศ	๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑
ยกเลิก	๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ (รวม ๑๒ ปี ๒ เดือน ๑๑ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๔

ชื่อรัฐธรรมนูญ	ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔
ที่มา	คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (ร.ส.ช.) โดย พล.อ. สุนทร คงสมพงษ์ ยึดอำนาจการปกครอง
ประกาศ	๑ มีนาคม ๒๕๓๔
ยกเลิก	๙ ธันวาคม ๒๕๓๔ (รวม ๘ เดือน ๘ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติและมีสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ซึ่งมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินและเสนอแนะหรือให้ความคิดเห็นแก่คณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๕

ชื่อรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔
ที่มา	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๙๒ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำกราบบังคมทูลของประธาน ร.ส.ช. ได้ตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาและให้ความเห็นชอบ
ประกาศ	๙ ธันวาคม ๒๕๓๔
ยกเลิก	๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ (รวม ๕ ปี ๑๐ เดือน ๒ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๖

ชื่อรัฐธรรมนูญ ที่มา	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกษ ได้ตั้งคณะกรรมการปฏิรูป ทางการเมือง (คปค.) และจัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ทำหน้าที่ร่างและจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อปรับปรุง โครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและเป็นพื้นฐาน สำคัญในการปฏิรูปทางการเมือง สสร. ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๙๙ คน มาจากที่ประชุมรัฐสภา เลือกผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง จากจังหวัดต่าง ๆ ๗๖ คน และจากผู้เชี่ยวชาญ ๒๓ คน
ประกาศ	๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐
ยกเลิก	๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ (รวม ๘ ปี ๑๑ เดือน ๘ วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ วุฒิสภา (สมาชิกมาจากราชฎูร เลือกตั้งโดยตรงซึ่งเป็นครั้งแรกของไทย) และสภาผู้แทน ราชฎูร (สมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง)

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๗

ชื่อรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙
ที่มา	คณะปฏิรูปการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (คปค.) นำโดยพลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๖ และได้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙
ประกาศ	๑ ตุลาคม ๒๕๔๙
ยกเลิก	๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ (รวม ๑๑ เดือน ๒๓ วัน)
หมายเหตุ	<ul style="list-style-type: none"> - คณะปฏิรูปการปกครองฯ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ - ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๕๐ คน มาจากการแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๙

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๘

ชื่อรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
ที่มา	<p>ช่วงที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๗ นั้น ได้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้มี "สภาร่างรัฐธรรมนูญ" (ส.ส.ร.) กำหนดให้ร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก และได้ทำการเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ รวมทั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติ เพื่อให้ความเห็นชอบแก่ร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ โดยปรากฏผลว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาใช้บังคับ โดยนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป</p>
ประกาศ	๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน
หมายเหตุ	<p>ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๕๐ คน (โดยมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน รวมจำนวน ๗๖ คน และมาจากการสรรหา จำนวน ๗๔ คน)

- สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๔๘๐ คน (โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๔๐๐ คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจำนวน ๘๐ คน)

(ข้อมูลเพิ่มเติม)

รายชื่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ลาออกจากการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒ ราย ดังนี้

๑. นางสาวกัญญา ศิลปอาชา สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หมายเลข ๐๐๖
ลาออก เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
๒. ร้อยตำรวจเอก นิติภูมิ นวรัตน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หมายเลข ๐๖๓
ลาออก เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
๓. นายประพันธ์ คุณมี สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หมายเลข ๐๗๘
ลาออก เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
๔. นายสมบัติ เมทะนี สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หมายเลข ๑๗๖
ลาออก เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
๕. นายสำราญ รอดเพชร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หมายเลข ๑๘๗
ลาออก เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
๖. นายอรรคพล สรสุชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หมายเลข ๒๒๘
ลาออก เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ภาคผนวก

รายชื่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๙)

๑. นายกกฤษฎ	หิรัญกิจ
๒. นายกระจำจ	จารุพฤกษ์พันธ์
๓. นายกระหิยม	ศานต์ตระกูล
๔. นายกฤษณ์	กาญจนบุญชร (ลาออก ๑ เมษายน ๒๕๕๐)
พลอากาศโท เกรียงเดช	เจียจันทร์พงษ์ (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๕. คุณหญิงกษมา	วรวรรณ ณ อยุธยา
๖. นางสาวกัญจนา	ศิลปอาชา
๗. นายการุณ	กิตติสถาพร
๘. นายกำธร	อุดมฤทธิ์รุจ
๙. หม่อมราชวงศ์กำลูนเทพ	เทวกุล
๑๐. นายกำแหง	ภริตานนท์ (ถึงแก่กรรม ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๐)
๑๑. นายกิตติ	ลัมชัยกิจ
๑๒. นายกีรติ	บุญเจือ
๑๓. นายไกรสร	พรสุธี
๑๔. พลตรี คณิต	สาพิทักษ์
๑๕. นายคำคุณ	สิทธิสมาน
๑๖. นายโคทม	อารียา
๑๗. พลเอก จรัส	กุลละวณิชย์
๑๘. นายจักรมณท์	ผาสุกวณิช

๑๙. นายจักราวุธ	นิตยสุทธิ
๒๐. พลตรี จำลอง	ศรีเมือง
๒๑. ว่าที่ร้อยเอก จิตร	ศิริธรรานนท์
๒๒. พลโท จิระเดช	คชรัตน์
๒๓. พลเอก จีรพงศ์	วรรณรัตน์
๒๔. นายจุฑาธวัช	อินทรสุขศรี
๒๕. นางจรี	วิจิตรวาทการ
๒๖. พลโท เจริญศักดิ์	เที่ยงธรรม
๒๗. นายฉลองภพ	สุสังกรกาญจน์ (ลาออก ๖ มีนาคม ๒๕๕๐)
พลโท จิตติพงศ์	สุวรรณเศรษฐ (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๒๘. ร้อยตำรวจโท ฉัตรชัย	บุญะอนันต์
๒๙. คุณหญิงชฎา	วัฒนศิริธรรม
๓๐. นายชนะศักดิ์	ยุวบูรณ์
๓๑. นายชินนทร์	โทณวณิก
๓๒. นายชบ	ยอดแก้ว
๓๓. นายชลิต	แก้วจินดา
๓๔. นางชวนพิศ	ฉายเหมือนวงศ์
๓๕. นายชัชวาล	อภิบาลศรี
๓๖. พลเอก ชัยพัฒน์	ธีรอำรง
๓๗. พลตำรวจโท ชัยยันต์	มะกล้าทอง
๓๘. นายชัยอนันต์	สมุทวณิช
๓๙. นายชาญชัย	สุนทรมัฏฐ์

๔๐. นายชาติศิริ	โสภณพนิช
๔๑. พลอากาศเอก ชาลี	จันทร์เรือง
๔๒. นายเซนทร์	วิวัฒน์บวรวงศ์
๔๓. พลเอก ไชคชัย	หงส์ทอง
๔๔. นายไชย	ไชยวรรณ
๔๕. นายณรงค์	โชควัฒนา
๔๖. นายณรงค์ชัย	อัครเศรณี
๔๗. พลอากาศเอก ณรงค์ศักดิ์	สังขพงศ์
๔๘. พลตรี ดาว์พงษ์	รัตนสุวรรณ
๔๙. นายดำรงค์	สุมาลย์ศักดิ์
๕๐. นายติลก	มหาดำรงกุล
๕๑. นายตวง	อันทะไชย
๕๒. นางเดือนใจ	ดีเทศน์
๕๓. นายแถมสิน	รัตนพันธ์
๕๔. นายทรงพล	ทิมาศาสตร์
๕๕. นายทวี	สุรฤทธิกุล
๕๖. นายทศพร	ศิริสัมพันธ์
๕๗. พลอากาศเอก ธเรศ	ปุ่นศรี
๕๘. พลเอก ธวัช	จารุกัลล
๕๙. นายธีรพจน์	จรรยาศรี
๖๐. พลเรือเอก นคร	อรัณยะนาค
๖๑. พลเรือเอก นพพร	อาชวาคม

๖๒. คุณหญิงนันทกา	สุประภาตะนันท์
๖๓. ร้อยตำรวจเอก นิติภูมิ	นวรรตน์
๖๔. นายบดินทร์	อัศวานิชย์
๖๕. พลเรือเอก บรรณวิทย์	แก่งเรียน
๖๖. นายบวรศักดิ์	อุวรรณโณ
๖๗. นางบัญญัติ	ทัศนียะเวช
๖๘. พลโท บรรเทิง	พูนขำ
๖๙. พลตำรวจเอก บุญศรี	หุ่่นสวัสดิ์
๗๐. นายบุญสม	ศิริบำรุงสุข
๗๑. พลเอก ปฐมพงษ์	เกษรศุกร์
๗๒. พลตำรวจเอก ปทีป	ตันประเสริฐ
๗๓. นายประกอบ	วิโรจนภูมิ
๗๔. นายประกิจ	ประจันปัจจนึก
๗๕. พลเรือเอก ประเจตน์	ศิริเดช
๗๖. นายประเจิด	สุขแก้ว
๗๗. นางประทุมพร	วัชรเสถียร
๗๘. นายประพันธ์	คุณมี
๗๙. นายประภัทร์	ศรลัมพ์
๘๐. นางประภา เหดระกุล	ศรีนวลนัด
๘๑. พลตรี ประพาศ	ศกุนตนาค
๘๒. นายประมนต์	สุธีวงศ์
๘๓. นายประยงค์	รณรงค์

๘๔. พลโท ประยุทธ์	จันทร์โอชา
๘๕. พลเอก ประวิตร	วงศ์สุวรรณ
๘๖. นาวาอากาศตรี ประสงค์	สุนศิริ
๘๗. นายประสาท	สีบคำ
๘๘. นายประสาร	มาสินนท์
๘๙. พลเรือเอก ประเสริฐ	บุญทรง
๙๐. นายประเสริฐ	บุญสัมพันธ์
๙๑. นายปราชัญ	บุญวงศวิโรจน์
๙๒. นายปรีชา	บัววิรัตน์เลิศ
๙๓. นายปรีชา	วิชราภัย
๙๔. พลเอก ปรีชา	เปรมาสวัสดิ์
๙๕. พลเอก ปรีชา	โรจนเสน
๙๖. พลเอก ปรีดี	สามิภักดิ์
๙๗. ท่านผู้หญิงปรีญา	เกษมสันต์ ณ อยุธยา
๙๘. พลอากาศเอก ปิัญญา	ศรีสุวรรณ
๙๙. พลเอก ปานเทพ	ภูวนารถนุรักษ์
๑๐๐. นายปิติพงศ์	พืงบุญ ณ อยุธยา
๑๐๑. ร้อยตำรวจเอก ปุระชัย	เปี่ยมสมบูรณ์
๑๐๒. นายพงศ์ศักดิ์	เสมสันต์
๑๐๓. นายพงษ์ศักดิ์	อังกสิทธิ์
๑๐๔. นางสาวพจนีย์	ธนวรานิช
๑๐๕. นายพชร	ยุติธรรมดำรง

๑๐๖.	พลตำรวจเอก พัชรวาท	วงศ์สุวรรณ	
๑๐๗.	นายพรชัย	มาตังคสมบัติ	
๑๐๘.	นายพรชัย	รุจิประภา	
๑๐๙.	คุณพรทิพย์	จาละ	
๑๑๐.	นายพรเพชร	วิจิตชลชัย	
๑๑๑.	นายพรสิทธิ์	ศรีอรทัยกุล	
๑๑๒.	พลเรือโท พะจุนณ	ตามประทีป	
๑๑๓.	นายพิชัย	วาสนาสง	
๑๑๔.	นายพินิจ	จารุสมบัติ	(ลาออก ๔ มิถุนายน ๒๕๕๐)
	พลโท ชูศิลป์	คุณาไทย	(โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๑๑๕.	นายพูนศักดิ์	อยู่ประเสริฐ	
๑๑๖.	พลเอก เพิ่มศักดิ์	พวงสาโรจน์	
๑๑๗.	พลเอก ไพโรจน์	พานิชสมัย	
๑๑๘.	พลเอก ไทศาล	กตัญญู	
๑๑๙.	นายไพศาล	พีชมงคล	
๑๒๐.	พลอากาศเอก ไพศาล	สีตบุตร	
๑๒๑.	นายภราเดช	พยัมวิเชียร	
๑๒๒.	นายภัทระ	คำพิทักษ์	
๑๒๓.	นางภัทรียา	เบญจพลชัย	
๑๒๔.	นายภิรมย์	สิมะเสถียร	
๑๒๕.	ร้อยโท ภูมิศักดิ์	หงษ์หยก	
๑๒๖.	พลเอก มนตรี	สังขทรัพย์	

๑๒๗. นายมนัส	โกศล
๑๒๘. นางมาณี	ไชยธีรานุกัฒศิริ
๑๒๙. พลตำรวจโท มาโนช	ศัตรูฐี
๑๓๐. นายมีชัย	ฤชุพันธุ์
๑๓๑. นางมุกดา	อินต๊ะสาร
๑๓๒. นายโยธิน	อนาวิล
๑๓๓. นายรองพล	เจริญพันธุ์
๑๓๔. พลอากาศเอก ระเด่น	พืงพัทตร์
๑๓๕. นายรังสรรค์	แสงสุข
๑๓๖. พลเอก วรเดช	ภูมิจิตร
๑๓๗. นายวรเดช	อมรรพพัฒน์
๑๓๘. นายวิรัชย์	ชวพงศ์
๑๓๙. พลตำรวจโท วัชรพล	ประสารราชกิจ
๑๔๐. นายวัชระ	พรรณเชษฐ
๑๔๑. นายวัฒนา	สวรยาธิปัติ
๑๔๒. นายวันชัย	ศิริชนะ
๑๔๓. นายวัลลภ	ตั้งคณานุรักษ์
๑๔๔. พลอากาศเอก วัลลภ	มีสมศัพย์
๑๔๕. พลเรือเอก วิชัย	ยุวนางกูร
๑๔๖. นายวิทย์	รายนานนท์
๑๔๗. นายวิทยา	เวชชาชีวะ
๑๔๘. นายวินัย	ละมะอุน

๑๔๙. นายวิบูลย์	เข็มเฉลิม
๑๕๐. นายวิริยะ	นามศิริพงศ์พันธุ์
๑๕๑. นายวิรุณ	ตั้งเจริญ
๑๕๒. พลตำรวจโท วิโรจน์	จันทรังษี
๑๕๓. พลโท วิโรจน์	บัวจรรยา
๑๕๔. นายวิชณุ	เครื่องงาม
๑๕๕. นายวีรพงษ์	รามางกูร
๑๕๖. พลเรือเอก วีรพล	วรานนท์
๑๕๗. พลอากาศเอก วีรวิท	คงศักดิ์
๑๕๘. นายวีระชัย	ตันติกุล
๑๕๙. พลตำรวจตรี วีระพงษ์	สุนทรางกูร
๑๖๐. นายวุฒิพงษ์	เพียบจรรย์วัฒน์
๑๖๑. นายวุฒิพันธุ์	วิชัยรัตน์
๑๖๒. นายแหวดือราแม	มะมิงจิ
๑๖๓. นายแหวมาฮาตี	แหวดาโอะ
๑๖๔. พลเอก ไวพจน์	ศรีนวล
๑๖๕. นายศักดิ์ชัย	ธนบุญชัย
๑๖๖. นายศักดิ์สิทธิ์	ตรีเดช
๑๖๗. นายศิวะพร	ทรรทรานนท์
๑๖๘. พลเอก สนั่น	มะเริงสิทธิ์
๑๖๙. นายสมเกียรติ	อ่อนวิมล
๑๗๐. พลเอก สมเจตน์	บุญถนอม

๑๗๑. นายสมชาย	สกุลสุรรัตน์
๑๗๒. นายสมชาย	แสงวงการ
๑๗๓. พลเอก สมชาย	อุบลเดชประจักษ์
๑๗๔. พลเอก สมทัต	อัครนนท์
๑๗๕. นายสมบัติ	ธำรงธัญวงศ์
๑๗๖. นายสมบัติ	เมทะนี
๑๗๗. นายสมพล	พันธุ์มณี
๑๗๘. นายสมภพ	เจริญกุล
๑๗๙. นายสมโภชน์	กาญจนภรณ์
๑๘๐. พลตำรวจโท สมศักดิ์	แขวงโสภา
๑๘๑. พลอากาศเอก สมหมาย	ดาบเพชร
๑๘๒. นายสมหมาย	ปาริจัตต์
๑๘๓. นายสราวุธ	วัชรพล
๑๘๔. นายสุชาติผล	ชมไพศาล
๑๘๕. นายสังคีต	พิริยะรังสรรค์
๑๘๖. นายสันติ	วิลาสศักดิ์านนท์
๑๘๗. นายสำราญ	รอดเพชร
๑๘๘. นายสุจิต	บุญบงการ
๑๘๙. พลเอก สุเจตน์	วัฒนสุข
๑๙๐. คุณหญิงสุชาดา	กีระนนท์
๑๙๑. พลเรือเอก สุชาติ	ญาโณทัย
๑๙๒. นายสุชาติ	ไตรประสิทธิ์

๑๙๓. นายสุชาติ	อุปถัมภ์
๑๙๔. นายสุทธิธรรม	จิราธิวัฒน์
๑๙๕. พลตำรวจเอก สุเทพ	ธรรมรักษ์
๑๙๖. พลเอก สุเทพ	สีระรา
๑๙๗. นายสุธรรม	จิตรานูเคราะห์
๑๙๘. พลเอก สุนทร	ข้าคมกุล
๑๙๙. พลตำรวจเอก สุนทร	ซ้ายขวัญ
๒๐๐. นางสุนันทา	สมบุญธรรม
๒๐๑. นายสุพัทธ์	พุ่มกา
๒๐๒. นายสุภาค	ศิระรักษ์
๒๐๓. นายสุมนต์	สกลไชย
๒๐๔. นายสุเมธ	ตันธุวนิตย์
๒๐๕. นายสุรัชย์	ภูประเสริฐ
๒๐๖. พลเอก สุรพล	ชินะจิตร
๒๐๗. นายสุรพล	นิติไกรพจน์
๒๐๘. นางสุรางค์	เปรมปรีดี
๒๐๙. นายสุริชัย	ห้วนแก้ว
๒๑๐. พลเอก สุรินทร์	พิกุลทอง
๒๑๑. นายสุรินทร์	พิศสุวรรณ
๒๑๒. พลเรือเอก สุรินทร์	เริงอารมณ
๒๑๓. นายสุวรรณ	หันไชยงวา
๒๑๔. นายสุวัฒน์	อันใจกล้า

๒๑๕. นายเสฐียรพงษ์	วรรณปก
๒๑๖. นายเสถียร	เศรษฐสิทธิ์
๒๑๗. พลเอก โสภณ	ศิลปพัฒน์
๒๑๘. นายโสภณ	สุภาพงษ์
๒๑๙. พลเอก องค์กร	ทองประสม
๒๒๐. พลอากาศเอก อติเรก	จำรัสฤทธิรงค์
๒๒๑. นายอติศักดิ์	ศรีสรรพกิจ
๒๒๒. พลตรี อดุล	อุบล
๒๒๓. พลตำรวจโท อดุลย์	แสงสิงแก้ว
๒๒๔. นายอนุสรณ์	แสงนิมมวล
๒๒๕. นายอภิชาติ	จิระพันธุ์
๒๒๖. เรืออากาศโท อภินันท์	สุนนะเศรณี
๒๒๗. นางสาวอรจิต	สิงคาลวณิช
๒๒๘. นายอรรคพล	สรสุชาติ
๒๒๙. นายหะยีอัปดุลรอซัค	อาลี
๒๓๐. นายอัปดุลเราะแม	เจะแซ
๒๓๑. นายอัมมาร์	สยามวาลา
๒๓๒. นายอัศวิน	คงสิริ
๒๓๓. นายอัศวิน	ชินกำธรวงศ์
๒๓๔. พลเอก อาทร	โลหิตกุล
๒๓๕. พลเอก อภรณ์	กุลพงษ์
๒๓๖. นายอำพน	กิตติอำพน

๒๓๗. นายอำพล	จินดาวัฒน์
๒๓๘. นายอิสมาอีลลูตฟี	จะปะเกีย
๒๓๙. นายอิสมาแอ	อาลี
๒๔๐. พลตำรวจเอก อิสระพันธ์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	
๒๔๑. นางอุมา	สุคนธ์มาน
๒๔๒. พลเอก อู๊ด	เบื่องบน
๒๔๓. นายชัยสวัสดิ์	กิตติพรไพบูลย์ (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๒๔๔. นายบรรพต	หงษ์ทอง (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๒๔๕. นายพงศ์ไพยม	วาศภูติ (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๒๔๖. พลเอก วุฒิชัย	พรพิบูลย์ (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๒๔๗. นายวีระศักดิ์	พุตระกูล (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๒๔๘. พลโท สุจิตร	สิทธิประภา (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๒๔๙. พลเรือโท สุวิทย์	ธรรารูป (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)
๒๕๐. นายสมัคร	เซาวภานันท์ (โปรดเกล้าฯ ๒๖ มิ.ย. ๒๕๕๐)

บรรณานุกรม

คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สภาร่างรัฐธรรมนูญ จดหมายข่าว

ส.ส.ร. ฉบับที่ ๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .. ฉบับรับฟังความคิดเห็น

๒๖ เมษายน ๒๕๕๐

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สารสำคัญของร่าง

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พร้อมตารางเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญ

พุทธศักราช ๒๕๔๐ ฉบับรับฟังความคิดเห็น พิมพ์ที่ องค์การสงเคราะห์

ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมษายน ๒๕๕๐

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สารสำคัญของร่าง

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พร้อมตารางเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญฯ

พุทธศักราช ๒๕๔๐ ฉบับรับฟังความคิดเห็น ๒๖ เมษายน ๒๕๕๐

ประวัติวัดชัยชนะสงคราม พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๑ ก หน้า ๑-๕ วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๐

ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๓๐ ง หน้า ๑-๑๓ วันที่ ๑๖ มีนาคม
๒๕๕๐ ประกาศสภาร่างรัฐธรรมนูญ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ
ว่าด้วยการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและการออกเสียงประชามติ
พ.ศ. ๒๕๕๐

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนพิเศษ ๑๒๔ ง ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน
๒๕๔๙ ข้อบังคับการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ พุทธศักราช
๒๕๔๙

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๐๒ ก ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช
๒๕๔๙

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอน ๔๗ ก ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๖๔ ก ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๐
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการ
เลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๖๔ ก ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๐
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๖๔ ก ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๙๕ ก ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๙

ประกาศแต่งตั้งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนพิเศษ ๑๒๔ ง ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พุทธศักราช ๒๕๔๙

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๑ ก ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๐

ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๑ ก หน้า ๑-๕ วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๐

ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๓๐ ง หน้า ๑-๑๓ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐

ประกาศสภาร่างรัฐธรรมนูญ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๐

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๓ ง ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐

ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ

(สำเนา) ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภานิติบัญญัติ

แห่งชาติ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

(สำเนา) ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

(สำเนา) ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพิ่มเติม

ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

(สำเนา) ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

สภาร่างรัฐธรรมนูญ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ฉบับลงประชามติ พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กรกฎาคม ๒๕๕๐

สารสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๙

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สารการประชุม

ฉบับพิเศษ ประจำวันที่ ๑๖ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๐

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภานิติ

บัญญัติแห่งชาติ พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๕๐

หนังสือรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์ไทยสำคัญอย่างไร...คนไทยควรรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ถนนอยู่ทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
ศูนย์บริการ (Call Center) วุฒิสภา
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๗๗-๘
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๗๘
www.senate.go.th

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๓, ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒